

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת ויצא | תשפ"ו

וכאשר הייתי בדרום אפריקה ביקשו ממני להסביר למה אנו מברכים בכל בוקר "ברוך שלא עשני אשה"

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א על האמא היהודייה שעומדת בחזית המלחמה, ושומרת על הבית היהודי

הוא (הצועק) הפסיד כעת חצי מיליון שקל, ויש לו צער גדול

מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל בסבלנות בדיון

וְלִמָּה הִמְיָתָנִי (בט)

מאת: הרב א. חפץ

למסתכלים מן הצד, לעיתים היה נראה כי ההסתכלות של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל על הנכנסים לביתו או לבית הדין, הייתה נראית כ'חולמנית', וכמי שאינו מבין מי ה'עסקן' הממולח שנכנס כעת, או ה'שואל' המתוחכם שנכנס לחדר.

היו 'בעלי דין' או 'אנשי ציבור', או סתם מבקרים שהרב בכוונה נתן להם 'רשות' לחשוב כי הוא תמים... הוא הצליח בכך, והם לא עמדו על סוף דעתו...

אם הייתה בו תמימות, הייתה זו בחלק האישי כמו שנאמר בתורה "איש תם", אבל במישור הציבורי או אל מול מי שניסה להעלים, או חלילה להערים, מולו היה "אחיו אני ברמאות", בפקחות אדירה...

הגאון רבי פנחס שרייבר זצוק"ל הלך פעם ברחוב יחד עם בנו, ומרחוק נראה ידידו הגאב"ד רבי נסים, אמר האב לבנו: כשמסתכלים מרחוק ורואים את ר' נסים, במבט ראשון נראה כי הוא

להם שאדרבה, לכשנתבונן בתפקיד האשה בישראל, נראה שהקב"ה ייעד לנשים תפקיד נכבד מאוד הנוגע לכל המשך ועתיד עם ישראל, שהלא הן אלו שמעמידות את הבית היהודי ויש להן תפקיד לחנך את הילדים, לשמור על כשרות הבית, הן אלו שמופקדות על גמילות חסדים והכנסת אורחים, ושומרות על הבית מדעות כוזבות ואפיקורסות עד שכל עתיד הילדים תלוי בהם, ויתרה מכך, כל ייחוס היהדות בעם ישראל נקבע על ידי האמא, ואף מצינו שהקב"ה החשיב את בנות ישראל והקדים בנות ישראל לבני ישראל וכמוש"כ (שמות י"ט) "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל".

אמנם מאידך, ייעד הקב"ה בעולמו תפקיד מיוחד לגברים, ללמוד תורתו הקדושה שהיא קודש הקדשים ממש, ולקיים את כל המצוות כולם שעל ידי זה אנו מודים לקב"ה ועובדים אותו, ותפקידם של הגברים הוא יותר מכובד, אבל מאידך, הרבה יותר קשה לעמוד בו, שהלא הם מצויים להינזר מתענוגי ותפנוקי העולם ולפנות כל מחשבתם להיות שקועים בתורה, והם קיבלו על עצמם את התפקיד הנכבד ביותר והקשה ביותר, ומשום

עמוד 2 <<<

וַיָּקָם יַעֲקֹב וַיֵּשָׂא אֶת בָּנָיו וְאֶת נָשָׁיו עַל הַגָּמְלִים (ו"א, י"ז).

"הקדים זכרים לנקבות, ועשו הקדים נקבות לזכרים, שנאמר (ו"א) וַיָּקָם עָשָׂו אֶת נָשָׁיו וְאֶת בָּנָיו. (רש"י)"

הגויים או החופשיים עד היום ממשיכים את דרכו של עשיו ומקדימים את זכויות הנשים, וזועקים חמס נגד עמידתנו על עיקרי הדת להבדיל בין הנשים לאנשים בטענה של "הדרת נשים".

וכאשר הייתי בדרום אפריקה ביקשו ממני להסביר למה אנו מברכים בכל בוקר "ברוך שלא עשני אשה", וביארתי

כך בכל יום ויום הם מצהירים שתפקיד זה לא נכפה עליהם, ואע"פ שישנם עוד תפקידים בעולם קלים יותר בכדי להביא לגילוי כבוד מלכות שמים בעולם, מ"מ מודים הם לבורא עולם שקיבלו תפקיד מרומם זה שהוא הנכבד ביותר בבריאה. וסוף דבר, מעלת הנשים במקומה עומדת על שזכו בתפקידים נכבדים ונחוצים מאוד אשר כל המשך היהדות לדורות תלויה בהם, וכל אחד זכה לתפקיד הראוי לו ואי אפשר לזה בלא זה לגלות כבוד שמים בעולם, אלא שהאשה היא כמו "שר הפנים", והבעל הוא כמו "שר החוץ".

שיש לו חיילים לוחמים בחזית וחיילים עומדים לפניו

להטעים הדבר אמרנו בזה משל למלך שיש לו חיילים לוחמים בחזית וחיילים עומדים לפניו בארמונו, לכבד אותו תמיד, אמנם אלה שעומדים לפני המלך חשובים ומכובדים יותר, אבל צריכים באותה מידה ממש גם לוחמים בחזית, שבלעדיהם האויב עלול להיכנס ולהחריב הכל, וזהו הגדר באנשים ונשים. האנשים עומדים לפני המלך ומכבדים אותו, ואסור להם לסטות מתפקידם, שכבודו של המלך הוא כשהם עוסקים בתורתו ומקיימין מצותיו, ואין לך זכות וכבוד כמוהו לעמוד תמיד לפני המלך ולכבדו, ולכן משבחים ואומרים שלא עשני אשה, שתפקידם מכובד תפקידן בבית, לחנך הילדים ולשמור אותם מכל רע, לעסוק במעשה חסד, ודקדוקי כשרות, ולא להניח לדברי כפירה ומינות להיכנס לביתו, והן כעין החיילים ששומרים בחזית המדינה, שאלולא הנשים אין כבוד למלך שאין בתי ישראל.

ולכן אמנם תפקיד הבעל מכובד יותר, אבל תפקיד האשה חשוב יותר לבית, שהרי היא עומדת בחזית המלחמה, ושומרת על הבית שלא ייכנסו בו השפעות זרות, ושניהם כאחד בונים

בית להשראת השכינה, והשם "אשה" שעיקרה הוספת אות ה' על האיש, לרמז שם הוי"ה ית"ש, שתדע שהשכינה שורה גם בה, ובצניעותה ובשותפות לתורת בעלה משרה השכינה בביתם, כבעלה, ובונה לעצמה בנין עדי עד לצנח נצחים. וכע"ז אמרו חז"ל על הפסוק (שמות י"ט ג') "כה תאמר לבית יעקב" - "אלו הנשים,

ולמה הנשים תחלה מפני שמזדרזות במצוות, ד"א מפני שמנהיגות בניהן לתורה", ע"כ, והרי מבואר שמעלת הנשים רבה על האנשים וקודמים להם, משום שהאשה היושבת בבית היא עיקרו של בית, והיא מגדלת את הילדים לתורה, וקודמת להאיש אשר יוצא לחוץ להביא טרף לביתו.

ומכאן תשובה לדוברים עתק על תורתנו הק' שאין לנשים זכויות ובאמת אדרבא זכויותיהן מרובות שכל עתיד הבית נתן בידן שזהו כל עיסוקן.

שהתורה היא כמו אש ואסור לנגוע בה

וַיִּקֶן יַעֲקֹב מִשְׁנֵתוֹ וַיֹּאמֶר אֲבִינִי יִשְׂרָאֵל בְּמָקוֹם הַזֶּה וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי, (כ"ח).
"שָׁאִילוּ יָדַעְתִּי לֹא יִשְׁתִּי בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כֹּזֵה". (רש"י)

כמה פעמים שמעתי מפי מרן הגרי"ז זצ"ל את גודל התפעלותו מפסוק זה, דהנה יעקב אבינו היה שרוי אז בסכנה גדולה מאוד, שהרי ברח מעשיו שרצה להורגו, והיה בדרכו ללבן שביקש לעקור את הכל, ובדרכו בא אליו אליפז ולקח את כל ממנו, וא"כ לכאורה כאשר קיבל בשנתו הבטחה מהקב"ה - "ושמרתיו בכל אשר תלך", היה לו לשמוח שמחה עצומה על כך שמעתה הוא מובטח שלא יארע לו עוד שום נזק, אולם למעשה, כאשר קם משנתו ונודע לו שישן במקום שאסור לישון שם, הצטער מאוד ואמר "אילו ידעתי לא ישנתי", והרי שהיה עדיף בעיניו להפסיד את כל הברכות המופלאות הללו שזכה בשנתו, והעיקר שלא לעבור על איסור אחד, כי אם יש חטא, הכל אינו משתלם.

ובביאור הדברים אמר מרן זצ"ל, שדיני התורה אינם מסורים בידינו כעין "עסק" לעשות בו מקח וממכר להוריד מכאן קצת כדי להרוויח הרבה במקום אחר, אלא חובתינו לקיים את התורה כפשוטה, ואסור לנו לעבור על דין אחד בתורה - אפילו כדי להרוויח הרבה במקום אחר.

והוסיף והביא בשם אביו, שהתורה היא כמו אש ואסור לנגוע בה, שהנוגע בה ומחסר ממנה, אפילו כדי להוסיף במקום אחר עלול להישרף.

מרן זצ"ל הוסיף עוד ודיבר אז על המתפשרים בענייני דת מול הממשלה, המוותרים במקום אחד כדי להשיג רווחים במקום אחר בענייני דת, ואמר שמכאן מקור ברור שאסור להתפשר על דבר אחד קטן גם אם נוכל להרוויח על ידי זה רווחים גדולים במקום אחר.

(מתוך ביאורים והנהגות)

לְעִילּוֹי נִשְׁמַת
הַרְה"ג
ר' אֶלְטֶעֶר מֵרֵדְכִי בֶּרֶג זצ"ל
ב"ר דן ז"ל
מֵרֵא דֵאֲתֵרָא דְקַהֲלֵת עֵטְרַת רֵא"ש
מוֹנְסִי נְיוֹ יוֹרֵק
נִלְב"ע ח"י סיון תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

בקושי יודע לעבור את הכביש, אבל דע לך בני יקירי, כי האיש הוא רב הפיקחים, ואולי הגדול בחכמים שיש לנו בדור. הוסיף ואמר: במשך השנים שאנו יושבים יחד בבית הדין היו עשרות מקרים, שלאחר כמה דקות מפתחת הדיון, היה אומר לי - לגבי אחד מבעלי הדין: "נראה, כי הלה, הוא המשקר", לאחר מכן, הדיונים התנהלו. עם הוכחות, טיעונים וויכוחים, ואז, גם אנחנו הדיינים הגענו למסקנה שאלה הוא הגיע כבר בחלק הראשון של הדיון.

"מי שלא השתתף, לא יכול לתאר, את העדינות של ר' נסים בכל המהות של ניהול בית הדין, הכרוכה בסיוע וטיפול בבני אדם המצויים בסכסוך ובסערת נפש, ואלמלא עדינות נפשו לא היה אפשר לקיים את בית הדין, כי היינו צריכים לקרוא שלש פעמים למשטרה בכל דיון... אבל בזכות התנהלותו ונפשו הטהורה, הוא הצליח לשבור את קשיות העורף של המתדיינים, וגרם לרוגע ושלוה בדיונים" - דברי הגאון רבי נתן זוכובסקי שליט"א

'טוענים רבניים' למיניהם מעידים כי מעולם לא הפסיק באמצע את המדבר מדבריו. נתן לו לדבר בחופשיות עד גמירא. ולמרות שבמקרים רבים מאד, קלט מיד מי הרמאי ומי השקרן, עם כל זאת, דחק את עצמו לשמוע את הצד השני בנקיות, עד כדי כך, שאם הרגיש שמחמת כך כבר אין בכוחו לשמוע בשלימות את הצד השני, דחה את הדיון למועד אחר, עד שיוכל לשמוע את שני הצדדים בנקיות. ללא שום דעה מוקדמת שלו עצמו.

עוד אומרים ה'טוענים הרבניים': מי שהכיר את ר' נסים היטב, יכול היה, לפעמים, להבחין על הבעות קלות במצחו או במצמוץ העין, כי הנה הוא כבר קלט לגמרי את התמונה, וממילא, אחרי שקלט את שורש הויכוח ביניהם וגם קלט מי דובר אמת, מצידו, הדיבורים של בעלי הדין מכאן ואילך היו כבר ללא תועלת, **מכל מקום נתן לבעלי הדין לדבר בלי הפרעה. בסבלנות אין קץ, לא הפסיקם.**

הרווחת פעם חצי מיליון שקל?

"כיצד אפשר לסבול? איך מותר להשאיר את הצעקות הללו בלי תגובה, מדוע כבוד הרב לא מורה לנו לקום ולהדוף את החוצפה?!" - שאלתי פעם את הרב, בסיומם של צעקות, סיפר תלמיד חכם. הרב שאל אותי: "הרווחת פעם חצי מיליון שקל?". לא. "הפסדת חצי מיליון שקל?". לא.

"הוא (הצועק) הפסיד כעת בערך את הסכום הזה, ויש לו צער גדול מאוד. אם תהיה לך אפשרות להיכנס לרגע, למצב שלו, בכלל לא יהיה קשה להבליג".

הסתכלתי עליו כמי שלא מבין. "מה לא מובן" - תמה - "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו!" - אמרו חכמינו ז"ל. "צריך רק לחשוב על הזולת, מה עובר עליו".

מזכיר בית הדין ביקש פעם להוציא בכוח מהחדר 'גביר' שהשתולל, צעק, חירף וגידף.

אמר לו ר' נסים: **תניח לו, מדוע אתה רוצה להוציא אותו, מעולם לא טעמת את הטעם המריר של גביר המפסיד בדין תורה, אין לך אפשרות להכיל את התחושה הקשה שעוברת עליו, תן לו להוציא את המרירות. מדוע שלא נרחם עליו?!**

ההסבר, היה הגיוני ופשוט בתכלית, כמו כל ההסברים ההגיוניים שיצאו מפיו. המוח שלו היה ישר כיון שה'אני', האגו, לא עיוות אצלו את הגיון, יכול היה לחשוב כראוי, להבין היטב את השני.

במקרה נדיר אחר, הסביר שוב במחשבה שונה קצת: הגביר שקרע מקודם את האויר בצעקות, הפסיד בשנים האחרונות חמש מיליון דולר, ובכל זאת נשאר גביר. כעת הפסיד עוד הרבה. הצעקות הללו לא נובעות מחוצפה, זו בסך הכל שפה של 'גביר בסדר גודל שכזה' בשעה שהבורסה נופלת או שמפסיד בכל צורה אחרת. כך הוא רגיל להגיב ברגעים כאלו (אין כל קשר אישי אליך ואלי) - הסביר לדיין ששאל על השתיקה שלו.

תשובה עמוקה נוספת, אמר פעם אחת, מדוע לא לוקח ללב את מה שמחרפים אותו, וכה אמר: **"אם הייתי עושה את מה שאני עושה, כדי לשאת חן בעיני אנשים, אולי היה אכפת לי מה שההוא אומר עלי, או צועק עלי, אבל אינני עושה בגללם, ואם כן, מה נפקא מינה אם ההוא מטיח בי בכל מיני הטחות".**

לרבנית ע"ה היה קשה לשמוע מה שמטיחים בו, הוא אמר לה: **"מה יש לנו להתפעל? הרי ממה נפשך, אם אני בשמים מכובד, מה נפק"מ הצעקות הללו, ואם בשמים אני לא מכובד, אז מה מוסיפות הצעקות למצב? ולכן אין כאן כלום, ואין ממה להתפעל".**

(מתוך הספר הנפלא 'מילה בסלע')

מעשים רבים המעידים יותר מאלף עדים שמענו על ישועות גדולות שנפעלו על ידי הקבלה להגות בספה"ק בת עין

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על הסעודה והלימוד בספרים של ה'בת עין' - ליומא דהילולא

אגב אורחא, סיפר הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצ"ל, בשם אביו הגה"ק ה'סטייפלער' זי"ע, בשנות ילדותו היה אביו רבי חיים פרץ זצ"ל מעיר אותו בשעת בוקר מוקדמת ולומד עמו בקביעות ב'בת עין' בכדי להחדיר בו מוסר ויראת שמים.

ואכן מעשים רבים המעידים יותר מאלף עדים

ואכן מעשים רבים המעידים יותר מאלף עדים שמענו על ישועות גדולות שנפעלו על ידי הקבלה להגות בספה"ק בת עין, ולא ניזיל כרוכלא למנות ריבוי המעשים ששמענו מכלי ראשון ממש אודות הניסים והנפלאות שזכו על ידי קבלה טובה זו, ובכל העניינים ממש, ברפואה ובברכת הבנים, בפרנסה טובה בהרחבה ובשידוכי הבנים ובשאר העניינים, ולא נזכיר אלא את ה'מעשה הראשון' שבזכותו נתפרסמה סגולה זו, זכה וזיכה את הרבים...

וכה סיפר הגאון רבי ישעי' טישלער שליט"א הדר בעי"ת בני ברק, כי לפני כמה שנים (בשנת תשע"ז) פגש בליל שב"ק על פתחו של ביהמ"ד חסידי - אברך מ'קריית ספר' שבא לשבות שבתו אצל חמיו בבני ברק, אחר ברכת 'גוט שבת' שאלו האברך האם יש באותו ביהמ"ד ספר 'בת עין', ענה לו ר"י כאן אין 'בת עין', אמנם

סגולה נפוצה וידועה לערוך סעודה לכבודו ולטובת נשמתו של בעל ההילולא קדישא בעל הבת עין - הרה"ק רבי אברהם דוב בן הרה"ק רבי דוד זיעוועכ"א, ובזכותה ובכוחה להחיש ישועות גדולות ונצורות וכמו שמביא הרה"ק האדמו"ר מטאהש זי"ע (בספרו עבודת עבודה) וז"ל: ידוע לי ממשפחה אחת בארץ ישראל אשר הוזקקו לדבר ישועה ורחמים, וערכו סעודה ביום ההילולא קדישא, ותיכף נושעו בישועה רבתי למעלה מדרך הטבע.

בישיבת 'בית אברהם' בעיה"ק ירושלים תובב"א, ישנו 'קרך' לעריכת סעודות מדי שנה בשנה ביומא דהילולא קדישא, ומעשה שהיה כך היה, לפני עשרות בשנים היה יהודי ושמו הרה"ח ר' שלמה גראס ז"ל, לפרנסתו התעסק במכירת נפט, ברם, עסק זה - גיעתו רבה ושכרו מועט, ומכיוון שכך, רעב ומחסור שררו בדרך קבע בביתו, ויהי בליל ההילולא של ה'בת עין' זי"ע, השתטח ר' שלמה על ציון הקודש, ושפך את לבו כמים, בתפילה ובתחנונים שירויחו לו פרנסתו מן השמים, לאחר מכן, חזר לביתו ועלה על יצועו, והנה בחלומו רואה הוא את ה'בת עין' זי"ע, ויאמר לו ה'בת עין', דע לך שקורת רוח מרובה הסבת לי בתפלתך על קברי, אך זאת אשאלך - מדוע לא ערכת סעודה לכבוד ההילולא, תיכף התעורר ר' שלמה משנתו, וקיבץ משארית לחמו הדל, כינס עשרה יהודים, וערכו יחדיו סעודת הילולא. למחרת היום הלך ר' שלמה וקנה כרטיס לוטו, וזכה בהון עתק שממנו נתעשר בעשירות גדולה, ואף הקים מממונו 'קרך', אשר עד עצם היום הזה עדיין עורכים ממנו סעודות הילולא.

בדרך צחות ומליצה אמרו

ומכאן תצא הקריאה לכל מי שלא יוכל לעלות לציונו הק' (כל חד וחד בדיליה), שהעסק במשנת ותורת בעל ההילולא כמוה כהשתטחות על הציון ממש. בדרך צחות ומליצה אמרו, גדול מעלת הלימוד בספרו הק' מאשר לפקוד את ציונו הק', כי 'השתטחות' היא מעל למציבה, אולם העוסק במשנתו הרי הוא כמי שנמצא בתוך הציון הק' עצמו ... ואם כי הדברים אמורים בדרך מליצה, אך יש בזה עומק מני עומק... על כן אין לך 'סגולה' גדולה מזו מאשר להגות בדברי תורתו ואחר כך לשפוך שיח במזמורי תהילים, ובוודאי הוא ימליץ טוב בעדו.

וכבר אמרו, שהנה ידוע גודל העניין בהדלקת נר לעילוי נשמה, אשר סגולתו נוראה לפעול לטובת הנשמה ולזכות אותו המדליק נר לכבוד נשמת הצדיק, אמנם כבר אמר הכתוב (תהלים קיט) 'נר לרגלי דברך', וכלומר שעיקר ה'נר' הוא 'דברך' וכשהם נר לרגלי ואור לנתיבתי - כשחוזרים על דבריו הקדושים והולכים לאורם...

**אלפי יעדים
נתיב אחד!**

נתיב פרו - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!
אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלוני שבת
בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון!
074-703-5009

נתיבפרו
ככה מצליחים בשטח

בביתי שוכן ספר בת עין אחר כבוד ואם רצונך עז להשיג את הספר עלה עמי לביתי ואלוהו לך ... וילכו שניהם יחדיו, ויאמר ר"י לאברך האם חפץ מע"כ דייקא ב'בת עין' או כמו"כ טוב ספר חסידות אחר... פתח האברך וסיפר לר"י, לפני כשנה תמימה גמרתי למנות י"ב שנים מיום הנישואין ועדיין לא נפקדו בזש"ק, בצר לי עליתי אני ובני ביתי לעיה"ק צפת להעתיר תפילה ותחנונים בזכות הצדיק הקדוש ה'בת עין' (לא היה אז יומא דהילולא של הבת עין), מכיוון שכהן אנכי וזכיתי להתקדש בקדושתו של אהרן אינני רשאי להיכנס ל'בית החיים' להשתטח על ציון הקודש, ע"כ פניתי אני וב"ב לבית מדרשו של הרה"ק ה'בת עין' זי"ע בצפת, שם קרענו שערי שמים בתפילתנו וקבלתי ע"ע שכשוילוד לנו הבן נלמד בכל שבת (בעת הסעודה) בספר הק' בת עין במשך שנתו הראשונה של הבן ... ומיד נפקדו בזש"ק, ואכן מיד קניתי את הספר למען יהיה מזומן תחת ידי בכל שבת, ובעזה"ש"ת הנני מקיים את אשר קבלתי על עצמי, אלא שכאן בבני ברק בבית מו"ח לא מצאתי את הספר ע"כ מצאתני מחפש אותו.

ואותו הבחור כמעט שאינו מגיע לבאטע

מספר בעל העובדא, לפני כתשע שנים קיבל על עצמו - אחר שראה בגליון באר הפרשה אודות הענין ללמוד בשולחן השבת מתוך הספר הק' בת עין, ובס"ד התמיד בכך מדי שבוע בשבוע עד עצם היום הזה. באחת התקופות אירע דבר, כי אברך זה מתמודד עם כמה וכמה חבילין דמעיקין, עד שבתקופה מסוימת עבר הסבל למעלה ראש, וכבר הרגיש שאין כוחותיו עומדים לו, באחד השבתות בעת שישב בשולחן השבת וכבר עמד לקחת את הספר וללמוד בו, החליט ברגע האחרון מרוב צערו כשהוא אומר אל לבו - הנני לומד את הספר הק' זה זמן רב, ועדיין לא נושעת, עדיין הסבל כרך בעקביי, א"כ מן הנראה שהרה"ק אינו שת ליבו אלי, נשכחתי כמת מלב, על כן, השבוע לא אלמד בספר הק' ויהי מה. ואכן כך עשה. נו אין אדם נתפס על צערו. האברך הזה נוהג לשבת בכל ליל שבת עם בחורים הנמנים על בני קהילתו (הנקרא באטע), שם הם מספרים סיפורי צדיקים, והוגים באמרי שפר על פרשת השבוע, ובעניני עבודת השי"ת. אותו שבוע שהאברך החליט שלא ללמוד בספר הק', הגיע אחד הבחורים לבאטע, ואותו הבחור כמעט שאינו מגיע לבאטע, וגם כשהוא מגיע הוא אומר איזה ווארט קצר או שומע מאחרים, והנה אירע דבר פלא, הבחור הלז נכנס וביקש מראש החבורה - האברך הלז, אם

הוא יכול השבוע ללמוד קטע מספר הק' בת עין... האברך שמע את הבקשה וענינו מלאו דמעות ... הנה חשבתי לעצמי כי אשב בחושך ואין רואה אותי, והנה אך החלטתי פעם אחת להניח את הלימוד ומיד שלח לי הקב"ה סימן ורמז משמים שמעשי רצויים, אלא שאין איש יודע חשבוננו של עולם (מדוע עדיין לא נושע). וראה בזה פלאות הנהגות הבורא וגדולת מעשי הצדיקים, כי מאז ועד היום, וגם לפני כן, לא אירע מעולם כדבר הזה שהבחור ביקש ללמוד קטע מתוך הספר, אין זה כי אם אצבע אלוקים וסימן מן השמים, האברך החליט על אתר להמשיך את הלימוד בספר בהתלהבות וביתר עוז (בהזדמנות שאל האברך את הבחור, מה קרה פתאום שהחלטת באותה שבת ללמוד בספר בת עין, וענה הבחור, כי באותה תקופה בא אליו 'התעוררות' ללמוד בביתו מתוך ספר זה בשולחן השבת, ובאותו שבת שכח ללמוד בביתו, ע"כ רצה ללמוד עם חבריו בבאטע)

זכות בעל ההילולא תגן עלינו ובעדנו, להיפקד במהרה בדבר ישועה ורחמים משמי שמי קדם, ישועות ברוחניות ובגשמיות, שפע רב וכל מיני טובות שבעולם, וישראל נושע בה' תשועת עולמים.

(קטעים מתוך 'באר הפרשה' ויצא תשפ"ה)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

הוא נסע פעם יחד עם אביו רבינו ה'סטייפלער' זצ"ל למעונו של האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל. הרבי קיבל את פניהם בסבר פנים יפות, ואמר למשמשו רבי שלום פוגל ז"ל: "אינני יודע מי הם, אבל רואה אני את השכינה שורה עליהם".

הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א על ההוד, הזיו וההדר של העיר

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה (כח י)

אומרים ב'יהי רצון' לאחר קריאת התורה: "לקיים בנו חכמי ישראל הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם". מדוע להזכיר 'הם', כשהכוונה אל חכמי ישראל, לאחר שכבר אמרו 'לקיים בנו חכמי ישראל' יש להתפלל והסביר רבי דן, כי כאשר מתפללים על חכמי ישראל יש להתפלל על שני החלקים השונים; הראשון זה עלינו, על כלל ישראל, שמושפע מהם, והחלק השני זה עליהם עצמם, שיהיו בריאים וקיימים, ועל נשיהם ובניהם. וזהו דיוק הלשון "לקיים בנו חכמי ישראל". בתחילה זו בקשה בשבילנו, שהחכמים יתקיימו עבורנו, כדי שיוכלו להשפיע עלינו מהודם, זיוום והדרם, ורק לאחר-מכן מבקשים עליהם עצמם, ועל נשיהם ובניהם.

אחד מחשובי תלמידי ה'חפץ חיים', היה רבי חיים יצחק חייקין זצ"ל. הוא שימש כראש ישיבה בעיר עקס-לע-בען בהרי צרפת. הוא היה יהודי גאון וצדיק שדבוק היה בקדוש ברוך הוא, והוטבעה בו ההשפעה הגדולה של רבו, ומכוחה העמיד תלמידים למאות ואלפים עשרות בשנים. יהדות צרפת וסביבותיה חייבת לו ולעמיתו הגאון והצדיק רבי גרשון ליבמן זצ"ל את המהפכה הרוחנית הגדולה בתחומה לאחר מלחמת העולם השנייה.

בנו סיפר, כי בסוף ימיו היה אביו יושב ומונה את כל הטובות שגמל אתו הקדוש ברוך הוא, כגון שזכה להתגדל בצל רב גדול כמו ה'חפץ חיים', שניצל מהמלחמה, שהצליח להקים ישיבה ועוד ועוד.

בכלל הטובות והחסדים שמנה היתה גם העובדה שאחד הצדיקים הגדולים באירופה היה מגיע לצרפת בתקופת הקיץ ושוהה עם הבחורים בישיבה. כוונתו היתה לאדמו"ר הקדוש מפשעווארסק רבי יצחק זצ"ל, אשר כונה בהערצה בעולם: "רבי איציק'ל פשעווארסקער". הוא לא היה מוסר שיעורים או שיחות בפני הבחורים, ואף לא היה עורך שולחנות כדרכו בבליגיה מקום מגוריו, אליהם נהרו אלפים רבים מכל רחבי אירופה, אלא רק היה מתפלל בבית המדרש ולומד, עבד את ד' כדרכו בינו לבין קונו. ובכל זאת הרב חייקין ראה בכך חסד ד' מופלא, טובה מיוחדת, שהיה מונה אותה יחד עם החסדים והטובות. הוא טען כי בתקופת שהותו אצלם, זכו התלמידים לראות לראשונה דמות של צדיק נשגב, תלמיד-חכם מופלג, שבלי אומר ובלי דברים השפיע יראת-שמים על התלמידים; עצם צורתו עוררה ליראת-שמים. האטמוספירה שמסביב לצדיק חולקת מקום לעצמה.

רש"י מפרש על-פי המדרש "מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם. שבזמן שהצדיק בעיר - הוא הודה, הוא זיווה, הוא הדרה. יצא משם - פנה הודה, פנה זיווה, פנה הדרה".

צריך לתת טעם לכך שהתורה מציינת את העניין דווקא אצל יעקב אבינו. הלא בתורה נאמר כמה פעמים על אברהם אבינו שיצא ממקום למקום, וכן יצחק אבינו ומדוע דווקא ביעקב אבינו מגלה לנו התורה את השפעת הצדיק שיציאתו עושה רושם? כך שואל ה'כלי יקר', ומתרץ לפי דרכו.

אולם יש לפרש כך: ודאי שגם נוכחותם ויציאתם של אברהם ויצחק עשו רושם, אולם אין לנו ללמוד מכך על מעלת עצם שהיית הצדיק באותם מקומות שעושה רושם. שכן אברהם אבינו עשה מהפכה גדולה בכל מקום אליו הגיע. הוא היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת נשים, אירח אורחים העמיד אש"ל ולימדם שיש אדון לבירה, ובכל מקום קרא בשם השם. כן יצחק עשה 'רושם' על בני מקומו, כדברי רש"י (כו) שהיו אומרים: "זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך". אבימלך אומר לו: "ראה ראינו" גם אצל אברהם וגם אצלך (רש"י). "כי היה השם עמך... ונכרתה ברית עמך". יצחק גם הוא המשיך בדרכו של אביו לפרסם את הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר עליו "ויבן שם מזבח ויקרא בשם השם". אולם יעקב אבינו היה "איש תם יושב אוהלים". הוא היה עמוד התורה שלא התחסד עם הבריות כאברהם, ולא השפיע על סביבתו יראת-שמים כיצחק. מבוקר ועד ערב הוא ישב בפינתו בבית המדרש ולמד. נכנס לשם בשעות הקטנות לפנות בוקר, וחזר לביתו אחר שכלתה רגל אדם מן השוק. לא יצא אל העם, לא הקהיל קהילות, לא הרביץ תורה, ולא התעסק בנושאי ציבור. לא הרבה נכסים והצלחות, וסביבתו לא ראתה את הנהגת השם יתברך אתו. דוקא אצלו מגלה לנו התורה שהשפעת הצדיק על סביבתו היא בעצם נוכחותו. למרות שיושב בפינתו בשקט, בצנעה, הוא ההוד, הזיו וההדר של העיר, ועזיבתו עושה 'רושם'.

שמעתי ממורנו המשגיח רבי דן סגל שליט"א

בעצרת תפילה שנערכה לרפואתו של אחד מגדולי הדור, שמעתי ממורנו המשגיח רבי דן סגל שליט"א שדקדק בנוסח שאנחנו

לאחר פטירתו של מורי-חמי שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל שמעתי סיפור מעניין: שבצעירותו, עוד בטרם נישא, הוא נסע פעם יחד עם אביו רבינו ה'סטייפלער' זצ"ל למעונו של האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל, שהיה קדוש ד' וצדיק יסוד עולם. הרבי קיבל את פניהם בסבר פנים יפות, דיבר איתם על הענין שלשמו באו ובירכם לשלום. כשעמדו לצאת חרג הרבי ממנהגו, וקם ממקומו וליווה אותם עד לפתח הבית. כששב לביתו אמר למשמשו רבי שלום פוגל ז"ל: "אינני יודע מי הם, אבל רואה אני את השכינה שורה עליהם". הגבאי ששמע ביטוי כזה מפי הרב התחקה אחריהם, ונודע לו כי מדובר בגיסו ובאחינו של ה'חזון איש', ושמר הדבר בליבו.

חשנו זאת היטב לא פעם במחיצתו של הסבא קדישא רבינו ה'סטייפלער' זצ"ל. השפעת קדושתו הורגשה היטב סביבותיו. התקיים בו "כי שם ד' נקרא עליך - ויראו ממך". הרגישו את השכינה ששורה עליו, והיה פחד לעמוד בדל"ת אמותיו.

לא אשכח את הפעם הראשונה שבה זכיתי לראות את פני קודשו. היה זה עוד בבחרותי, לפני שזכיתי להיכנס למשפחתו. איזו התרגשות אחזה בי אז. הלב שלי דפק דפיקות חזקות. עיני זלגו דמעות של התרגשות במעמד ההוא במשך דקות ארוכות.

וכך גם במשך עשר השנים הבאות, כל השנים שחינו במחיצתו. בכל פעם שנכנסתי לחדרו הרגשתי פיק-ברכיים. חשתי יראת-הכבוד ויראת-ההוממות שלא שייך לתאר למי שלא חווה זאת. וכך העידו עוד אלפים שזכו להיכנס לחדרו הקדוש ברחוב רשב"ם 10 בבני-ברק. כשעמדו על סף דל"ת אמותיו הרגישו מה נורא המקום הזה. הרגישו נוכחות של שכינה.

מי שניסה להניאו מהתוכנית היה לא אחר מאשר ריש גלותא

כידוע, שנים מעטות לפני הסתלקותו של רבינו ה'חפץ חיים' זצ"ל היה בכוונתו לעלות לארץ ישראל. כבר נעשו הכנות מעשיות ואף נרכשה עבורו דירה בעיר פתח-תקווה בסמוך לשיבת לומז'ה. מי שניסה להניאו מהתוכנית היה לא אחר מאשר ריש גלותא, שותפו במשא הדור, רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, בעל ה'אחיעזר'. הוא הפציר בו בשם כל ראשי הישיבות שלא יסע, כי חשש לקיום הישיבות ושלא יתמוטטו חלילה יסודות הדת שה'חפץ חיים' מסר נפשו עליהם.

ה'חפץ חיים' ענה לו כי לעת זקנותו כבר אין בכוחו ללחום מלחמת הדת, וכי לא יגרם שום נזק לישיבות בנסיעתו זו, אך רבי חיים עוזר לא השתכנע, והשיב לו כי רבי ישראל סלאנטר רגיל היה לומר: "כשהסבא יושב ליד השולחן, אזי כל המסובים נוהגים מנהג דרך ארץ". בהתכוונו שה'חפץ חיים' בעצם הימצאותו משפיע על הדור בכל העניינים.

רבינו ה'חזון איש' זצ"ל בקובץ אגרות (ח"א אגרת קעז) כותב למי

ששאל לגבי שידוך שבשבילו היה נדרש לעזוב את פולין ולנסוע לאמריקה: "כי ארץ פולין אשר הישיבות קבועות בה, והחסיד ה'חפץ חיים' שליט"א שוכן בה ושאר גדולי התורה והיראה, דינה כארץ ישראל. ושאר מדינות, כחוץ-לארץ".

מורי ורבי רבי יהודה קרביץ זצ"ל סיפר לנו, כי שמע מרבי חיים עוזר שגם המשכילים שלחמו נגד הדת ונגד כל הקדוש והיקר לנו, לא העיזו פנים כנגד ה'חפץ חיים' ולו מילה אחת. רבי חיים עוזר המליץ על כך במשל: דרכו של זבוב לגשת למקום שיש פצע ולכלוך, אולם ה'חפץ חיים' שהיה אדם טהור ונקי לחלוטין אין אפשרות להיתפס בו.

הרב קרביץ סיפר עוד, על הפחד הגדול שחשו גדולי ישראל במחיצתו של ה'חפץ חיים'. הוא סיפר כי ה'חפץ חיים' רגיל היה לשאת מדברותיו בפני בני הישיבה בביתו בכל ליל שבת קודם תפילת מעריב. ופעם היה ה'חפץ חיים' חלש ופנה אל ראש הישיבה בראדן רבי משה לנדינסקי זצ"ל וביקשו לשאת דברים במקומו. אך רבי משה סירב בתוקף. ה'חפץ חיים' שוב ביקש והוא דבק בשתיקתו.

בתמיהה על הסירוב העיקש, פנה אחד התלמידים לעבר חברו בהרמת קול כדי שיבוא לאוזניו של רבי משה: "הרב שמחל על כבודו אין כבודו מחול" - ורבי משה שמע והשיב: "כן! כן! אבל לתוך האש אסור להיכנס!"...

רבי יהודה היה מוסיף ואומר: "איננו מבינים מה פשר סירובו של רבי משה לדבר. הן הוא היה גאון הגאונים אשר בבלי וירושלמי שגורים וסדורים לו בעל-פה, וגם קרוב מאד היה אל ה'חפץ חיים' ועמד לימינו בראשות הישיבה ארבעים שנה. ולדבר - לבקשת ה'חפץ חיים' - בפני התלמידים, בעיניו זה ככניסה אל האש?!"... ככל שההבנה בגדלותם גדולה יותר, גם הפחד ויראת-השמים שיש במחיצתם של גדולי ישראל רב יותר.

(מתוך הספר 'לעשות רצונך' בעריכת הרב בנימין גינזבורג)

בורסת היהלומים של בלגיה הומה לקוחות, לאחר שעבר בין עשרות הדלפקים, מצא בתצוגה היקרה, יהלום גדול ומופלא, שמחירו האגדי נסק למליונים. הוא החליט 'לסגור עניין' על זה

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על היהלומים שנמצאים אצל כל אחד ואחד

אחד הנגידים הנכבדים יוכל יותר בנקל 'למשוך' יהלום יקר ערך; שוק בורסת היהלומים של בלגיה הומה לקוחות בכל העת - אנשים למאות נכנסים ויוצאים, ויהלומים יקרים נמכרים בזה אחר זה. בטרם החל הגנב לתור אחר אחד העשירים בחן מקרוב את התצוגה המפוארת של יהלומים נוצצים המוצגים למכירה בבורסת הענק, לאחר שעבר בין עשרות הדלפקים, מצא בתצוגה היקרה ביותר יהלום אחד גדול ומופלא, שמחירו האגדי נסק למליונים. הוא החליט 'לסגור עניין' על זה היהלום; נשאר בקרבת מקום, הסתובב לו בין השורות כמו אחד העשירים הגדולים, הבאים לבחון את התצוגה, ותוך כדי הילוכו הכבוד הגניב מבטים חטופים על עבר אותו יהלום יוקרתי, כדי לתפוס מי הוא אותו עשיר שיניח ידו עליו. לא ארכה השעה, ואל המקום הגיע אחד מעשירי תבל, שבא במיוחד לבלגיה כדי לרכוש יהלום יקר תפארת! לאחר סבב חיפושים ברחבי הבורסה, קנה את אותו יהלום שהועיד לעצמו הגנב לגניבה.

הוא ממש נדהם מיופיו של היהלום הנוצץ!

היהלום הוצא אחר כבוד ממקום מושבו בתוככי הזכוכית המשוריית והמוגנת ועבר לידי העשיר הנכבד, תחת עיניו הבולשות של הגנב, שעמד מרחוק ולא גרע עין מכל התהליך כולו מתחילתו ועד סופו. הוא ממש נדהם מיופיו ומיוקרתו של היהלום הנוצץ! כראותו את העשיר יוצא בעד שערי הבורסה עם היהלום הטמון היטב בתוך תיקו האישי המונח בחיקו, יצא תכף בעקבותיו וערך בסתר מעקב צמוד אחיו לכל מקום שהלך. הוא המתין לשעת הכושר שתתאים לביצוע מזימתו השפלה.

לאחר כמה שעות שם העשיר את פניו לעבר הנמל המקומי, קנה לעצמו כרטיס הפלגה באחת מאניות הפאר שעגנו במקום, ועד מהרה נכנס פנימה ונבלע בבטן האניה.

כראות הגנב את המצב החליט שדווקא כאן, בטלטולי הדרכים יוכל בנקל להעביר את היהלום הנכסף לרשותו - כאן בין תאי האניה, קלה היא יותר מלאכת הגנבה... לפיכך מיהר הגנב הממולח לרכוש גם כן כרטיס הפלגה באותה אניה ומיקם את עצמו באותו חדר בו נמצא העשיר הנכבד.

במהלך ההפלגה מיעט העשיר לצאת מתאו המפואר ולהסתובב בין קומות האניה כשאר הנוסעים, כנראה מחשש לעשרו הגדול שנשא עמו... אולם בכל זאת הצליח הגנב לפשפש בתוככי מזוודותיו של העשיר יותר מפעם אחת - אם באישון לילה, בעוד הנגיד נם את שנתו, ואם בעת שעלה אל הסיפון לשאוף מעט אוויר.

יראתי כי אמרתי פן תגזל (פא 5)

היה היה גנב גדול, בקי ומומחה במקצועו, מידי יום היה מבצע גניבות ענק, וברוב זריזותו ומומחיותו לא נתפס מעולם. והנה הגיעה שמועה לאזניו אודות 'בורסת היהלומים' הענקית שבעיר 'אנטוורפן' שבבלגיה, שם נמכרים היהלומים היקרים ביותר בעולם. בגניבת יהלום אחד שכזה יכול היה להתעשר עושר רב! קם אפוא אותו גנב והפליג למלאכתו אל אנטוורפן הרחוקה... בהגיעו אל 'מקום העבודה' החל לבחון מקרוב את אמצעי השמירה שבמקום, לאחר מעקב מדקדק גילה, שהגנבה בתוך בנין זה היא כמעט בלתי אפשרית - אמצעי השמירה וכללי האבטחה הנוקשים שבמקום לא השאירו שום אפשרות ראלית לביצוע גניבה מוצלחת. אך לא איש כהאי גנב בישא דנן יאמר נואש; אם כבר הגעתי עד כאן, אמר לעצמו לא אצא מכאן בידים ריקניות! הוא נשאר במקום כמה ימים נוספים, ועקב מקרוב אחר מהלכי הבורסה כולה. הוא בדק היטב את כל האפשרויות כולן. מתחילה חשב לשלוח את ידו במחזורי היבוא והיצוא של היהלומים בכניסתם אל הבורסה או ביציאתם, אך עד מהרה גילה שכל 'משלוח' של יהלומים מתבצע ברכב משוריין ומוגן, ומלווה בשני שומרים חמושים באקדחים דרוכים בכל שעת הנסיעה, ובליווי המארז מן הרכב ועד הכספת. ממילא אפשרות זו ירדה מן הפרק... כיוצא בדבר כל שאר הדרכים שנבחנו סביב הבנין בעין מומחית, נפסלו בזו אחר זו.

כראות הגנב שמהלומי הבורסה עצמה לא תעלה גניבתו בידו החליט לשנות כיוון ולנסות את מזלו אצל הלקוחות העשירים רוכשי היהלומים. הוא הניח שהם כנראה אינם נוקטים אמצעי זהירות קפדניים כל כך כבורסה עצמה, ומתוך תיקו האישי של

זהו הסיפור הנפלא, אותו הגדיר הרב פינקוס כ'מעשה יהודי'... כי אמנם, מי יכול לעשות מעשה שכזה, מי יכול להתנהג כך? רק יהודי!!

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א על 'סיפור יהודי'

הייתי ביום אכילי חרב וקרנח פליטה ונתד שנתני מעיני (א 5)

הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל סיפר, כי בהזדמנות מסוימת נתבקש לספר 'סיפור יהודי'. לאחר מחשבה, סיפר את הסיפור הבא, כאשר הוא מטעים ומסביר כי לדעתו - אין סיפור יהודי מזה... וכך סיפר הרב פינקוס:

מִרְן הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים בְּרִיסקֶר, יָדוּעַ הִיָּה בְּמִידַת הַצַּדִּיקָה שְׁלוֹ, שֶׁהִיָּתָה מַעַל וּמַעְבֵּר לַהֲשִׁגְתָּנוּ... כֵּךְ לְמַשֵּׁל, בֵּיתוֹ שֶׁל הַגֵּר"ח הִיָּה פֶתוּחַ לְרוּחוֹהָ, כְּפִשְׁטוֹ, מִמַּשׁ הַפֶּקֶר, וְכֹל מִי שֶׁרָצָה יָכוֹל הִיָּה לְהִכְנֵס אֶל הַבֵּית, לְמַצוֹא לְעַצְמוֹ דָּבָר מִה לְאֻכֹּל, לְתַפּוֹס מִיטָה וּלְלַכֵּת לִישׁוֹן... לֹא אַחַת אֲרַע, שְׁכָאֲשֶׁר בִּיקֵשׁ הַגֵּר"ח עֲצָמוֹ לִשְׁכַּב עַל מִיטָתוֹ לְאַחַר יוֹם שֶׁל עֲמַל הַתּוֹרָה מִפֶּרֶךְ - הוּא מֵצֵא כִּי מִיטָתוֹ כָּבֵד נִתְפַּסָּה עַל יַדִּי הָאוֹרְחִים... בְּמִקְרִים מַעִין אֵלּוֹ, הוּא הִיָּה עוֹקֵר אֶת אַחַת הַדִּלְתוֹת מִצִּירָה, מְנִיחַ אוֹתָהּ עַל הַרְצָפָה, וְיֵשׁ עֲלֶיהָ אֶת שְׁנֵתוֹ הַקְּצָרָה, כֹּאֲשֶׁר לְמַחֲרַת הַיּוֹם הוּא כְּמוֹבֵן מִמִּשְׁיַךְ אֶת שִׁגְרַת עֲמָלוֹ כְּרָגִיל...

מִסְפָּרִים שֶׁפֶּעַם נִיגַשׁ אֶחָד מֵעוֹבְרֵי הָאוֹרֵחַ אֶל הַגֵּר"ח מִבְּלִי שִׁיְהִיָּה לוֹ שִׁמְץ שֶׁל מוֹשֵׁג בְּדַבָּר הָעוֹבְדָה שֶׁהָעוֹמֵד מוֹלוֹ הִיָּנוּ בַּעַל הַבֵּית, וְשָׁאֵל: "אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ, כִּמָּה זְמַן אוֹכֵל לִשְׁהוֹת כָּאֵן? אֲנִי כָבֵד נִמְצָא פֶה מִסְפָּר שְׁבוּעוֹת, וְאֵין לִי מוֹשֵׁג מִה מְקוֹבֵל כָּאֵן: הָאֵם אֲנִי יָכוֹל עוֹד לְהִישָׁאֵר?"...

תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל הַגֵּר"ח הִיָּתָה מִדִּהְיָמָה... מִבְּלִי לְחֻשׁוֹב פְּעֻמִּים הוּא הִשִּׁיב לְשׁוֹאֵל וְאָמַר לוֹ: "הָאֲמַת? אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ, אֲבָל אֲנִי נִמְצָא פֶה כָבֵד שְׁנִים, וְאֵף פֶּעַם לֹא אָמַרְוּ לִי כְּלוּם!!!..." נִפְלָא!! מִכֹּל מְקוֹם, הַמַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ בִּיקֵשׁ הַרְבֵּי פִינְקוֹס לְסַפֵּר, הִיָּנוּ הַמַּעֲשֶׂה הַבָּא:

בְּאַחַת הַשָּׁנִים נִכְנְסוּ גְבָאֵי הָעִיר בְּרִיסקָה אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל הַגֵּר"ח, וְגִילוּ לְחֹרְדָתָם כִּי בְּבֵית שׁוֹרֵר כְּפוֹר נּוֹרָאִי. אֵם נִבְיָא בְּחֻשְׁבוֹן אֶת הַקּוֹר הָאִירוֹפָאִי, בְּצִרוּף הָעוֹבְדָה שֶׁהַבֵּית לֹא הִיָּה מְחֻמָּם כֻּלָּל, נוֹכַח לְקַבֵּל מוֹשֵׁג מִה, אוֹדוֹת הַקּוֹר הַנּוֹרָא שֶׁשָּׁרַר בּוֹ. כֹּאֲשֶׁר תִּגְלָה הַדָּבָר לְגְבָאֵי הָעִיר, הֵם מִיָּהָרוּ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה. הֵם שִׁלְחוּ וּמִילָאוּ אֶת הַמַּחֲסָן שֶׁל הַרְבֵּי בַּעֲצִים, אֲשֶׁר דִּי בָהֶם כִּדִּי לְהַסְפִּיק לְחִימוֹם בְּמִשְׁךְ תְּקוּפָה אֲרוּכָה.

הזמין את כל העניים ליטול מהעצים

אֵלָא שְׁלֹאֲחֵר מִסְפָּר יָמִים, כֹּאֲשֶׁר שָׁבוּ הַלָּלוּ לְבַקֵּר בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי, גִּילוּ שֶׁהַמִּצָּב לֹא הִשְׁתַּנָּה כֻּלָּל וְכֻלָּל... הַכְּפוֹר עוֹדֵנוּ עוֹמֵד בְּעֵינֵנוּ... "מָה קָרָה?", הֵם שָׁאֵלוּ אֶת הַרְבֵּנִית, "מִדּוּעַ אֵינְכֶם מִשְׁתַּמְשִׁים בַּעֲצִים שֶׁשִּׁלַּחְנוּ לָכֶם?", הַתְּפִלָּאוּ, אֵךְ הַרְבֵּנִית הַסְבִּירָה כִּי הַעֲצִים אֲזָלוּ מִזְמָן...

הִיא סִפְרָה כִּי מִיד כֹּאֲשֶׁר נוֹדַע לְרַב שֶׁמַּחֲסָן בֵּיתוֹ מִלֹּא בַּעֲצֵי הַסִּקָּה, הוּא הַזְמִין אֶת כָּל הָעֲנִיִּים לִיטוֹל מִהָעֲצִים כֹּאֲוֹת נִפְשָׁם כִּדִּי לְחַמֵּם אֶת בְּתֵיהֶם, וְהִלָּלוּ לֹא הִיוּ זְקוּקִים לְהַזְמִנָּה נּוֹסֶפֶת... תוֹךְ שְׁעוֹת סְפוּרוֹת לֹא נוֹתֵר בְּמַחֲסָן אֲפִילוֹ כְּפִיס עֵץ לְרְפוּאָה... חֲשַׁבּוּ הַגְּבָאִים וְחֲשַׁבּוּ, עַד שֶׁעָלָה בְּדַעְתָּם רַעִיוֹן נִפְלָא כִּיִּצֵּד יוֹכֵלוּ לְחַמֵּם אֶת בֵּיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי, מִבְּלִי שֶׁתִּהְיֶה לוֹ הָאֲפִשְׁרוּת לְחַלֵּק אֶת כָּל עַצֵּי הַסִּקָּה לְעֲנִיִּים... הֵם הִבִּיאוּ אֲפּוֹא מִטַּעֵן נוֹסֵף שֶׁל עַצֵּי הַסִּקָּה, מִילָאוּ אֶת הַמַּחֲסָן בְּשִׁנִּית, וְאֵף נַעֲלוּ אוֹתוֹ כְּרָאוּי, כֹּאֲשֶׁר הַפֶּעַם הֵם מְבַהִירִים לְרַבִּנִּית בְּלִשׁוֹן שְׁאִינָה מִשְׁתַּמַּעַת לְשֵׁנִי פְנִים, כִּי הָעֲצִים הֵינָם רְכוּשׁ הַקְּהִילָה וְכִי לְרַב וּבְנֵי בֵּיתוֹ אֲמִנָם נִיתְּנָה רְשׁוּת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לְצוּרֵךְ עֲצָמָם, אוֹלָם בְּשׁוּם פְּנִים וְאוֹפֵן לֹא לְחַלֵּק אוֹתָם לְאַחֲרִים...

לְמַחֲרַת הַיּוֹם בָּאוּ הַגְּבָאִים לְבִדּוֹק אֶת מִצָּב הַחִימוֹם בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי, וְלִהְפַתְּעָתָם הַמוֹחֲלָטֵת הַתְּבַרֵּר לָהֶם כִּי הַכְּפוֹר עַדִּין שׁוֹלֵט בְּרַמָּה... "הִיתָכֵן?", טַעְנוּ הַגְּבָאִים בְּאוֹזְנֵי הַרְבֵּנִית, "הֲלֹא אֲתִמּוֹל הַבֹּאֵנוּ עַצֵּי הַסִּקָּה, וְאִסְרָנוּ עֲלֵיכֶם לְחַלֵּק אֶת הָעֲצִים לְאַחֲרִים! אֵם הָעֲצִים עַדִּין נִמְצָאִים - מִדּוּעַ אֵינְכֶם מִשְׁתַּמְשִׁים בָּהֶם? וְאֵם הֵם חוֹלְקוֹ לְעֲנִיִּים - הֲלֹא גָזַל יֵשׁ בְּדַבָּר, שֶׁכֵּן לֹא נִיתְּנוּ לָכֶם אֵלָא לְצוּרֵךְ שִׁימוּשְׁכֶם הַפְּרִטִי!", הוֹסִיפוּ, וְהַרְבֵּנִית נַעֲנָתָה וְהַסְבִּירָה: "אַתֶּם בּוֹדָאִי צוּדִיקִים. הַרְבֵּי לֹא יָכוֹל לְחַלֵּק אֶת הָעֲצִים לְעֲנִיִּים - שֶׁכֵּן גָזַל גְּמוּר יֵשׁ בְּדַבָּר. אוֹלָם דּוּקָא מִשׁוּם כֵּךְ סָרַב הַרְבֵּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בַּעֲצִים אֵלּוֹ, בְּאִמְרוֹ כִּי כָל עוֹד אֵין לְעֲנִיִּים אֵיךְ לְחַמֵּם אֶת בֵּיתָם, גַּם הוּא אֵינוֹ מוֹכֵן לְחַמֵּם אֶת בֵּיתוֹ!"...

זֶהוּ הַסִּפּוּר הַנִּפְלָא, אוֹתוֹ הַגְּדִיר הַרְבֵּי פִינְקוֹס כְּ"מַעֲשֶׂה יְהוּדִי"... כִּי אֲמִנָם, מִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה שְׁכֵזָה? מִי יָכוֹל לְהַתְּנַהֵג כֵּךְ? רַק יְהוּדִי!!

(מתוך הגדה של פסח ומתוך האור)

באנו ארצה שלושה ילדים צעירים. לפני שנפרדנו, אמי אמרה לי: "שמע בני, לך רק למקום שבו שומרים על שבת קודש, לומדים תורה ומתפללים".

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

על הסיעתא דשמיא המיוחדת, שמכוחה זכה להגיע לישיבות ולעסוק בתורה הקדושה.

וַיִּקְרַן יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֶבְרָהָם בְּמִקְוֵם חָהָה וְאֶנְכִּי לֹא יָדַעְתִּי, (כ"ח).

בו' בכסלו חל יום ההילולא של מורי ורבי, ראש ישיבת "תפארת ישראל", הגאון רבי דב מאיר רובמן זצ"ל, מחבר הספר "זכרון מאיר", אשר זכיתי להיות אצלו כבן בית.

לפני כתשעים שנה, בשנת תרפ"ה, הקים ראש הישיבה את ישיבת 'תפארת ישראל'. ובמהלך השנים יצאו מבין כתליה רבנים וגאונים. ראש הישיבה העמיד את הדת על תילה בעיר חיפה, שנודעה כ'עיר האדומה'. גדולי ישראל שבאו להשתקע בעיר, היו מתייעצים עמו, כיוון שהוא הקים עולה של תורה בעיר. היה לו כוח הנהגה, הכל היו פונים אליו לעצה, ובכל אירוע תורני היה מוזמן לשאת מדברותיו. הוא היה מעורה מאד בחיי הקהילה ואהוב על כולם. כל כולו היה חינוך והדרכה, והכל בצורה נפלאה וברוממות מיוחדת שאפיינה את אישיותו. הוא מסר את נפשו למען אלפי תלמידיו, בזמן בו החושך כיסה ארץ.

רבי דב מאיר דבק במידותיו של יעקב אבינו, שאמר: "ואנכי לא ידעתי", ואם הייתי יודע את קדושת המקום, לא הייתי ישן אלא עוסק בתורה כל הלילה. מי שאוהב תורה - אינו שבע מתורה. מי שאוהב מצוות - אינו שבע מהמצוות!

את גודל התמדתו של ראש הישיבה אי אפשר לתאר. הוא היה לומד בשקידה עצומה ומחדש חידושים בעיון ובעמקות נפלאה. תמיד ראיתיו יושב רכון על תלמודו, וכותב את חידושי התורה שעלו במוחו. פעם בשבוע היה ראש הישיבה מוסר בביתו לקבוצת תלמידים 'שיעור כללי' במסכת כתובות, בעיון ובעמקות ובדרך פלפול. על לשונו היו שגורים דברי רבותינו המפרשים, הראשונים והאחרונים, באופן נפלא מאוד. דרכו בלימוד הייתה על פי סברא, פלאי פלאים, תענוג עילאי היה להשתתף בשיעוריו הנפלאים. מספר פעמים התארחתי בביתו בסעודות שבת בימי 'בין הזמנים'. כל הסעודות היו מתובלות בדברי תורה, כל הזמן תורה, זו היתה מהותו של ראש הישיבה!

אדם הולך ברחוב ומחלק ממתקים לעוברים ולשבים

הרב רובמן זצ"ל היה אישיות מיוחדת במינה, שהייתה לשם דבר. כל כולו היה מוסר והנהגה ישרה, הסברת פנים לכל אדם וחביבות לתלמידים. מצד שני, קיים ראש הישיבה באצילות מופתית גם את מאמר חז"ל (כתבות קג): "זרוק מרה בתלמידים". בברכת יעקב אבינו ליהודה נאמר: "חכלילי עיניים מיין ולבן

שיניים מחלב" (בראשית מט). זכורני הסברו של ראש הישיבה זצ"ל, אשר אסף אותנו בבית הכנסת מסביב לתיבה לאחר שהגענו למצוות, ואמר לנו כדברים הבאים:

"שערו בנפשכם, נערים חביבים! אדם הולך ברחוב ומחלק ממתקים לעוברים ולשבים, אלפי ורבבות אנשים מקבלים מידיו מיני מתיקה. היתכן כדבר הזה? אולי יש לו מפקעל לממתקים..מאיך גיסא, שערו בנפשכם, אדם ההולך ברחוב ומכה ומרביץ לכל העוברים ושבים, כל אחד מקבל ממנו סטירת לחי, היתכן כדבר הזה?

"כן! אומרת התורה הקדושה, הדבר אפשרי: 'חכלילי עיניים מיין', חיך לחברך ותן לו את עיניך, כי דבר זה חשוב יותר מנתינת יין! חברך מוותר על היין ומעדיף שתתן לו את עיניך ותחיך אליו.

חז"ל דורשים: 'טוב המלכין שיניים לחברו יותר ממשקהו חלב' כאן סיים ראש הישיבה ואמר: "שים לב וראה, כיצד החבר מתמלא שמחה ומחזיר לך חיך, כמו שנאמר: 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם' (משלי כז), כיון שהמחיך לחברו, הרי הוא משמחו, ומשול הוא לאדם ההולך ברחוב ומחלק לכולם ממתקים. מאידך גיסא, אדם ההולך ברחוב ברוגז ובעצבות, הרי הוא צובט את הזולת, מכה את כולם ומשול למי שמחלק סטירות לחי לעוברים ולשבים!". הנאה מיוחדת הייתה לתלמידים לשהות בקרבתו של ראש הישיבה, אשר היה מרבה לספר סיפורים ולמשוך את לב התלמידים לתורה וליראת שמים. הוא היה סבלן גדול, וכשהוצרך להוכיח לא אמר מעולם את דברי התוכחה בצורה ישירה, אלא שזר אותם ברמז בשיחתו השבועית. כמו כן, מעולם לא סילק תלמיד מהישיבה! אהב את התלמידים אהבת נפש, היה קשור אליהם בכל ליבו, משמח ומהנה אותם בכל עת מצוא. בכל ראש חודש היה נוטל שניים או שלושה בקבוקי יין, נכנס לחדר האוכל, מוזג לכל תלמיד כוסית יין ומאחל: "לחיים, לחיים!".

כך הוא שימח את התלמידים והחדיר בהם את אוירת ראש חודש. את שמחת הפורים במחיצתו אי אפשר לשכוח. ראש הישיבה היה משתעשע עמנו, וכולנו היינו שמחים וצוהלים סביבו.

וטיפס בעצמו כדי להחליף את המנורה

בהנהגותיו הישרות יום-יום, היה ראש הישיבה מלמדנו אורחות חיים. באחת הפעמים הוא פנה אלי ואמר: "תלמידי היקר, מה שאפשר לעשות לבד, אין לעשות על ידי שליחי!". מעשה שהיה כך היה: פעם נכנס ראש הישיבה לחדר, וגילה שהמנורה יצאה מכלל

מוסדות אור החיים

יכולה ללבוש חצאית, תחזירו אותי למרוקו, אני לא נשאת פה!". כשראו כי היא עומדת על דעתה, הלכו והביאו לה חצאית. לפני שנפרדנו, אמי אמרה לי: "שמע בני, לך רק למקום שבו שומרים על שבת קודש, לומדים תורה ומתפללים!". ב"רמת הדסה" היו חלוקות השלל, חלוקת השבי והמלקוח. כל הילדים חולקו לכל מיני מוסדות ממגזרים שונים. ישבה שם סוללה של כעשרים אנשים, ביניהם היו גם כן דתיים, ואחד ירא שמים מ"פועלי אגדת ישראל". והם התחילו לחקור כל ילד ולברר האם הוא בן למשפחה שומרת תורה ומצוות.

כשאחד מאנשי הוועדה שאל אותי אודות מוצאי, אמרתי לו: "במרוקו יש לסבא שלי בית כנסת משלו, ובו שבעה ספרי תורה, אשר הוא גם משמש בתור אכסנייה גדולה להכנסת אורחים וגמילות חסדים, אמי אמרה לי 'בני, לך רק למקום תורה!'. וכך החל ויכוח בין חברי הוועדה. היהודי מ"פועלי אגדת ישראל" נלחם ככבשה אחת בן שבעים זאבים, עד שהצליח לשכנע את חברי הוועדה לשלוח אותי ללמוד בישיבה בכפר סבא. כך בחסד ה' זכינו אני, אחי ואחותי להגיע למקומות תורה. למרות שהיה קשה לי ולאחי להיפרד מאחותנו הגדולה, עמדנו על כך שהיא תלך למדרשיה לבנות לבד.

מנהל הישיבה בכפר סבא, רבי אליהו חיים יוזביץ, היה צדיק קדוש. הוא ראה שאני אוהב ללמוד גמרא ואמר: "אני אלמד איתך!", ומאז הוא היה בא מידי בוקר, ומעיר אותי מוקדם. לאחר מכן היינו יושבים בבית הכנסת ולומדים עד התפילה.

הוריי נותרו בחו"ל למשך שנתיים, בהן לא יכולנו להתאחד עמם, עד שבמסירות נפש של ממש, הם אמרו כי פניהם מועדות לטנג'יר, כביכול כדי לחתן את אחי הגדול, כאשר למעשה הם התכוונו לעלות לארץ ישראל. אם היו תופסים אותם, היו הורגים

שימוש, ויש צורך להחליפה. הלך ראש הישיבה למחסן והביא מנורה. לאחר מכן, נטל שרפרף, ביקש ממני להחזיק בו וטיפס בעצמו כדי להחליף את המנורה... 'אני יכול, אני אעלה להחליף את המנורה קראתי, "לא על ראש הישיבה לעשות זאת!"...

אולם ראש הישיבה אמר: "לא ולא! אני עולה! אני מחליף! ואסביר לך את כוונתי: קיימא לך בגמרא (קידושין מג) ששלוחו של אדם כמותו, כלומר שפעולה שנעשתה על ידי שליח - הרי היא כאילו עשאה המשולח. אבל אני דורש את דברי הגמרא כך: 'שלוחו של אדם כמותו', כשאדם ממנה שליח ואינו עושה את הדבר בעצמו, הרי הוא כמות, שאינו יודע מה עשה ואיך עשה השליח. כל מה שביכולתך לעשות בעצמך, עשה בעצמך!".

באחת ההזדמנויות סיפר ראש הישיבה על גודל הניסים שנעשו לו, והודה לה' יתברך על חיינו שניתנו לו במתנה.

באותה תקופה, עורקיו היו סתומים לגמרי, והרופאים לא נתנו לו כל סיכוי לחיות. ראש הישיבה עבר ניתוח לב פתוח, והרופאים השתוממו לראותו נשאר בחיים כנגד כל הסיכויים. הם ישבו והסבירו לו שיש כאן דברים למעלה מבינתם, מעל דרך הטבע, שכן כל העורקים היו סתומים. "נברא לך עורק חדש!", טענו בפניו הרופאים, "ה' רצה לתת לך חיים במתנה, וברא לך עורק חדש!". ... כך עמד ראש הישיבה בפני כל בני הישיבה, והודה בכל פה ולשון לה' יתברך, על גודל רחמיו וחסדיו עמו.

הייתה לי סיעתא דשמיא מיוחדת

הייתה לי סיעתא דשמיא מיוחדת, שמכוחה זכיתי להגיע לישיבות ולעסוק בתורה הקדושה.

כאשר ילדי עדות המזרח הגיעו ארצה מחו"ל ב"עליית הנוער", שיכנו אותם למשך תקופה בת חודש עד חודש וחצי במחנה מעבר ב'רמת הדסה' בצפון הארץ, ליד נהריה. לאחר מכן מיינו אותם ושלחו כל אחד ואחד למקום שאמור להתאים לו, לפי אופי וסגנון המשפחה. הורים רבים שלחו את צאצאיהם ארצה, כשהם סומכים על כך שבארץ ישראל הכל קדוש וטהור... אבל למעשה, ילדים רבים שבאו מבתי שומרי תורה ומצוות, נשלחו לקיבוצים חילוניים והתרחקו כליל ממסורת ישראל.

כאשר הוריי ביקשו לעלות לארץ ישראל, אמרו להם שליחי הסוכנות: "אתם אחת עשרה נפשות, אי אפשר להעלות בבת אחת משפחה כל כך גדולה. תשלחו קודם כל שלושה ילדים, ולאחר מכן נאשר לכם לעלות!". שליחי הסוכנות אמרו זאת, במחשבה שעד שההורים יעלו ארצה, הם יוכלו לְשַׁמֵּד את הילדים. ולאחר מכן, כשההורים יעלו, יְשַׁמְּדוּ גם אותם בעקבות ילדיהם. זה היה הדגם שעל פיו הם פעלו, על מנת להרחיק את עם ישראל ממסורת אבותיו. באנו ארצה שלושה ילדים צעירים: אחותי שהיתה כבת ארבע עשרה, אני שהייתי בגיל אחת עשרה ואחי שהיה בן עשר. כשהגענו למחנה המיון ב"רמת הדסה", אנשי ה"סוכנות היהודית" חילקו לבנים ולבנות מדים שכללו מכנסיים קצרים וגופיות טריקו. אבל אחותי לא הסכימה לכך בשום פנים ואופן ואמרה: "אם אני לא

אותם על המקום, חס ושלום. אבל בחסדי ה' הם הגיעו ארצה בשלום. היה זה לאחר שכבר הגעתי לגיל מצוות, ולמדתי בשיבת 'תפארת ישראל' בחיפה, אצל הגאונים רבי דב מאיר רובמן והרב רפאל שפירא, בן אחותו של הגאון מבריסק זצ"ל. אבל רבים שלא זכו לכך - ירדו מהדת כליל.

היה בחור בשם יהושע, שהספיק כבר ללמוד בתלמוד תורה

בקבוצת המסע לארץ, היה בחור בשם יהושע, שהספיק כבר ללמוד בתלמוד תורה ובישיבה קטנה. הוא היה בן חמש עשרה, מבוגר קמעא משאר הילדים, והיה שר לנו בכל שבת "שלום עליכם" בקול נעים שחדר ללבי. היינו יושבים בחדר האוכל במרסיי שבצרפת או במחנה המעבר, והוא היה מזמר לנו את ה"שלום עליכם" במנגינה מיוחדת. אנשים רבים חזרו בתשובה בגלל ה"שלום עליכם" הזה, שאותו אני שר בקלטות ובדרשות.

לאחר שהגעתי לארץ, מגיל אחת-עשרה עד גיל בר מצווה, למדתי הלכה ואת כל סדר 'זרעים' במוסד של "פועלי אגודת ישראל" בכפר סבא. בגיל שלוש-עשרה וחצי, אחרי בר המצווה, נכנסתי לשיבה הקטנה "תפארת ישראל" בחיפה. באותה תקופה, למדנו בעיקר גמרא בעיון, ומעט הלכה, שולחן ערוך, "חיי אדם" ו"חכמת אדם". מורי ורבי, הרב רובמן זצ"ל, ראש הישיבה, התחנך בשיבת 'קלם', וזכה לשאוב משם את תורתו ומוסריו הנפלאים. הוא היה מתנהג עמנו באהבה כבנים ממש. חינוך והדריך אותנו בלימוד התורה ובלימוד המוסר. והרבה ממה שזכיתי במעשי, הוא בזכות

מורה הדרך שהתווה לנו את דרך הישר.

אחרי שלוש שנים נכנסנו לשיבה גדולה, שם עסקנו בפלפולים עצומים מבית מדרשם של רבי נפתלי טרופ, רבי חיים סולובייצ'יק ורבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל. למדנו את מסכת חולין, מסכת כתובות ומסכת בבא קמא. כשעסקנו בלימוד מסכת חולין, אמרתי לעצמי: 'הבה ננצל את זה ללימוד הלכה למעשה'. לקחתי חברותא, ולמדתי עמו הלכה למעשה בשעות אחר הסדרים. החל מהשעה רבע לעשר בלילה, ישבתי עם החברותא ללמוד את כל ה'בית יוסף', הש"ך והט"ז. למדנו באופן יסודי את הלכות מליחה, בשר בחלב ותערובות...

לאחר מכן הרגשתי כי אני יכול לגשת למבחן. נגשתי ונבחנתי, וברוך ה' הצלחתי וקיבלתי היתר הוראה וסמיכה לרבנות, מהגאונים רבני העיר טבריה, הרב מאיר ועקנין והרב רפאל קוק זצ"ל. אחר נישואי למדתי דיינות אצל מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל. במשך שלוש שנים למדנו חושן משפט ואבן העזר. הלימוד היה בעמל גדול, והבחניות היו מחמירות, בהן היה צריך למלא מהזיכרון מחברות שלימות. לא דף או שני דפים, אלא מחברת שלימה בת עשרים וארבעה דפים! היתה זו תקופה ארוכה של כתישה, בה לא חשבנו על שום דבר מלבד החומר הנלמד.

לאחר מכן התחלתי לעסוק בלימוד הלכות שבת ועוד, והשקעתי מאמצים מרובים כדי לדעת ולזכור כל הלכה. כל החיות של האדם נובעת מלימוד התורה, כשהוא חוזר ומברר ושואל וכותב פעם אחר פעם. באופן זה הדברים מתבררים ומתבהרים, ונקנים בנפש האדם. (מתוך הספר 'משכני אחריו' בהוצאת 'פה נוף')

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

לידי רב החובל, והבטיח שלא להציק לו יותר, העשיר בטוב לבו נענה להפצרותיו וסלח לו על מזימותיו. בטרם פנה הגנב, ביקש מן העשיר להבהיר לו פשר דבר, "הרי עקבתי אחריו כל הזמן מרגע צאתך מבנין הבורסה עדי הגיעך אל המקום הזה, בטוחני שהיהלום נמצא כאן באניה, הפכתי כל פינה בחדר ולא מצאתיו, כיצד יתכן כזאת?" העשיר חייך חיוך צופן סוד: "קלטתי אותך מן הרגע הראשון!" סיפר לגנב, "עוד בתוככי בנין הבורסה שבבליגה היו תנועותיך חשודות בעיני, ועם כל אמצעי ההסוואה שנקטת חששתי ממך... לפיכך החבאתי את היהלום היקר במקום שלא יעלה על דעתך לעולם! והלא הוא מונח בכיס מעילך שלך! התלוי כאן על הקולב... שם ידעתי שלא תחפשהו כלל..."

כך שב הגנב בידיים ריקות! ולא עלתה לו גניבתו ולא כלום! מוסר ההשכל הנלמד מטיב זה המעשה! חבל לך לחפש את היהלום בין אוצרותיו של חברך "לך לך אל עצמך!" היהלום טמון בתוכך עצמך! יש בך אוצרות נפלאים שלא יסולאו בפז, חפש אותם חיפוש אחר חיפוש, עד שיתגלה היהלום שלך - שבתוכך!

(מתוך 'טיב המעשיות')

ברום, להוותו, מכל אותן 'גיחות' העלה חרס בידו; הוא הפך וחיפש היטב כל רחבי החדר ובכל מסתריו ולא הצליח לגלות ולא כלום. גם כשהצליח באחת הפעמים להניח את ידו על תיקו האישי של העשיר לא מצא בו יותר מכמה שטרות בלבד, אבל יהלום אין! התעלומה היתה גדולה - הרי הוא בעצמו עקב אחר העשיר בעיניים חדות מרגע ביצוע הרכישה, ולא גרע עין ממנו עדי הגיע והנה אל אניה זו! ברור היה לו אם כן שהעשיר מחזיק את היהלום כאן בבטן האניה, והתפלא מאד על כך שאינו מצליח להשיגו.

פעם אחת חזר העשיר לפתע אל החדר מן הסיפון העליון

פעם אחת חזר העשיר לפתע אל החדר מן הסיפון העליון, ו'תפס' את הגנב דגן 'על חם', בעודו מחטט ומחפש בין מזוודותיו השונות... להפתעתו של הגנב לא נבהל העשיר ולא נרתע כלל - אדרבה על פניו נראה חיוך ערמומי והוא הביט בגנב בלגלוג, כאומר: יודע אני היטב מה תחפש, אך כלום לא יעלה בידך! הגנב מצידו הבין על אתר שהפעם בגניבה זו נכשל, ואת היהלום היקר כבר לא יוכל, כנראה, להעביר לרשותו. הוא נפל אפוא לרגלי העשיר הגדול, ביקש את סליחתו, והתחנן על נפשו שלא להסגירו

אולי כל אחד מהתפוחים אמר 'עלי יברך אבא ברכת בורא פרי העץ ושהחיינו'. וכדי שלא תהיה מריבה, עשו שלום ביניהם, והפכו כולם לתפוח אחד

הרב חנניה צ'ולק שליט"א עם פניני הפרשה

וַיִּקַּח מֵאֶבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרִאשֵׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (כ"ה)

באר רש"י: 'התחילו (האבנים) מריבות זו עם זו. זאת אומרת: עלי יניח צדיק את ראשו. וזאת אומרת: עלי יניח, מיד עשאו הקדוש ברוך הוא אבן אחת, וזהו שנאמר (פס' יח) 'ויקח את האבן אשר שם מראשותיו'.

מספרים על הרבי ר' העשיל זצ"ל, שהיה שנון וחרیف מאוד כבר בהיותו ילד קטן. משפחתו של הילד העשיל הייתה עניה, ולא תמיד היה לבני הבית מזון לשובע די צרכם. יום אחד קנה אביו של העשיל הקטן שבעה תפוחים. ניחוחם הנפלא של התפוחים מילא את הבית הדל, והילד לא עמד בניסיון... כאשר איש לא הבחין בו, לקח הילד הרעב תפוח אחד, ברך עליו 'בורא פרי העץ' ו'שהחיינו'. ואכל. הטעם היה נפלא! למחרת שוב נטל לו הילד תפוח ריחני, ואכל. כך אכל במשך השבוע ששה מתוך שבעת התפוחים. בשבת, לאחר שסיימו את הסעודה, ביקש האב שיביאו את התפוחים לכבוד שבת קודש, אך למרבה ההפתעה, נמצא רק תפוח אחד... האב, שפיקח היה, שיער את אשר אירע, ופנה אל העשיל: 'מה אירע לששת התפוחים? כיצד נעלמו ואינם?' - 'אולי', אמר העשיל הקטן והביט באביו בתמימות, 'אולי בלילה היה ויכוח בין התפוחים, כוויכוח שהיה בין האבנים למראשותיו של יעקב אבינו. אולי כל אחד מהתפוחים אמר 'עלי יברך אבא ברכת בורא פרי העץ ושהחיינו'. וכדי שלא תהיה מריבה, עשו שלום ביניהם, והפכו כולם לתפוח אחד, שעליו יברך אבא'. חייך אביו של העשיל הקטן ואמר לבנו: 'את האמת שנינו יודעים אל נכון, אך לכבוד הפירוש הזה שפירשת - תצא עכשיו מהסיפור בשלום' (להתעדן באהבתך)

שאל רבי מנחם מנדל זאקס זצ"ל את חותנו

אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הנה (כ"ה)

במד"ר (ע) דרש ר' אבהו שיעקב ביקש מה' שיצילהו וישמרהו מעון לשה"ר.

וביאר הח"ח (שמיה"ל פ"י): לכך ביקש יעקב על עוון לשה"ר בפרט, כיון שהוא הלך ללבן, שהוא מקום סכנה, והוא צריך שמירת ה' ית'. ובעוון לשה"ר השכינה מסתלקת. לכך ביקש יעקב 'אם יהיה אלוקים עמדי' - שישמרני שלא אחטא בעוון לשה"ר, ואז אזכה שה' יהיה עמדי ושמרני, ומובטח אני שאשוב בשלום לבית אבי. והנה בגמ' (ב"ק צג.) סבור ר' יוחנן אדם שאומר לחברו הכני פצעני על מנת לפטור פטור. וכן פסק הטור (חו"מ תכ"א).

קורט: ישראל ברדוגו

שאל רבי מנחם מנדל זאקס זצ"ל את חותנו, ה'חפץ חיים' זצ"ל: לפי הגמ' יש עצה להינצל מאיסור לשה"ר, ע"י שאדם יאמר שהוא מתיר לומר עליו לשה"ר, כיון שהרבה אנשים נכשלים בעוון זה, א"כ אפשר לתקן תיקון גדול שכל אחד יפרסם לחבריו וידידיו שהוא מרשה לדבר עליו, בכה"ג הרי נקט הרמ"א שהמזיק את חברו פטור? והשיב לו הח"ח שבאמת בזמן שהוא כתב את ספר 'חפץ חיים' הוא הסתפק הרבה בענין זה, והוא לא יכל להכריע להיתר, וע"כ לא כתב זה בספר. והספק שלו היה דאין הכי נמי באיסור שבין אדם לחברו יכול אחד להתיר לחברו להזיקו, אבל בלשה"ר יש איסור מצד מידות רעות ומגונות, וזה אינו יכול להתיר לחברו. ודרך משל אם יאמר אדם לחברו קרע את כסותי והיפטר, אין הכי נמי שהקורע פטור, אבל אינו יכול להתיר לו לקרוע בשבת, שהרי על איסור חילול שבת אינו בעלים. כמו כן לענייננו, אדם אינו בעלים על מידות מגונות של חברו ואינו יכול להתיר לו לדבר לשה"ר. והעיר ע"ז רבי הלל זאקס זצ"ל שקשה לו להבין מה היה הצד של ה'חפץ חיים' להתיר, שהרי הדבר כמעט מפורש ב'חפץ חיים' (בהרבה מקומות) לשה"ר היא עבירה של מידות מגונות. לדוגמא בפתיחה להל' איסור לשה"ר ורכילות כתב הח"ח 'ומפני גודל הרעות שנמצאו במידה מגונה זו, הזהירה התורה בפרטות ע"ז בלאו (ויקרא י"ט) 'לא תלך רכיל'. (חסד לאברהם).

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק תשפ"ה)

'אם אצלנו חתן היה מגלה שהכניסו לחופה את אחותה של הכלה, הרי כל הצלחות באולם היו מתעופפות...'

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א - לעמוד בנסיון, ולהגיע לדרגת בחיר האבות

לאחר מכן נפתחת מסכת של שקרים והתעללות מצד לבן. הוא מרמה את יעקב על ימין ועל שמאל, ומשנה את תנאי העסקתו מאה פעמים. מטרתו היתה לעשוק את יעקב מכל וכל, כפי שאמר לו יעקב עצמו: "לולי אלקי אבי וגו', כי עתה ריקם שלחתיני!" אך למרות כל זאת, יעקב לא נע ולא זע משלמותו ונאמנותו. הוא עבד את לבן במסירות נפש בתום לב ובמסירות יוצאת מן הכלל: "הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה, ותידד שנתי מעיני".

במעמד זה נראה התפרצות של ממש

כאשר סוף סוף יעקב עוזב את בית לבן על פי ציווי השם, לבן רודף אחריו וזומם להורגו: "לבן בקש לעקור את הכל, שנאמר ארמי אובד אבי". יעקב נושא אז לראשונה נאום בפני חמיו, בו הוא מוכיח אותו על פניו על כל אשר עולל לו במשך השנים.

ניתן היה לחשוב, כי במעמד זה נראה התפרצות של ממש. האם כל העוולות שעשה לבן ליעקב במשך עשרים שנה לא הותירו בו כעסים? האם לא הצטבר בו די מרמור כדי שפעם אחת יקהה את שיניו של רשע בוגדני זה, אשר ניצל אותו ואת טוב ליבו תקופה כה ארוכה?

אך יעקב עומד אף בנסיון זה. כה אמרו חז"ל במדרש (שם, פרשה עד): "ויחר ליעקב וירב בלבן, ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי ומה חטאתי, את סבור שמא מכות ופצעים היו שם? לא, אלא דברי פיוסים, יעקב מפיס את חמיו!"

ונקודה נוספת יש כאן. מטבע הדברים, כשאדם נמצא במשך שנים רבות במחיצת אדם רע, הוא מושפע ממעשיו לכל הפחות במשהו. אך יעקב אבינו, למרות ששהה שנים רבות כל כך בבית לבן, לא למד ממנו ולא השתנה מחמתו אפילו כמלא נימה. "עם לבן גרתי - ותרי"ג מצוות שמרתי, שלא למדתי ממעשיו הרעים" (רש"י תחילת פרשת וישלח).

כדי לעמוד בנסיונות אלה כראוי, היה צריך יעקב אבינו לשאוב כוחות אדירים, ולהכין את עצמו כראוי בהכנה גדולה ועצומה. לפיכך הטמין עצמו תחילה בבית עבר ארבע עשרה שנה, ולימוד התורה הוא שנתן לו את הכח לעמוד בנסיון, ולהגיע לדרגת בחיר האבות, אשר דמותו חקוקה בכסא הכבוד.

קליינע טעפֿלע [סיר קטן], ממנו בישראל לעצמו

בילדותי הייתי שומע תיאור נפלא מאבי מורי זצ"ל, עד כמה מורכבים היו החיים בצילו של לבן. הרי לא ניתן היה לאכול אצלו

יעקב אבינו ברח מבאר-שבע בצוואת אביו ואמו, אשר הורו לו ללכת היישר לחרן ולקחת לו אשה מבנות לבן. והוא אכן יצא לדרך במטרה להגיע לחרן, וכמפורש בפסוק: "ויצא יעקב מבאר שבע, וילך חרנה".

אם כך נשאלת השאלה, מה אירע פתאום, שמחמתו שינה יעקב את התוכנית ופרש לשיבת שם ועבר למשך ארבע עשרה שנה? אכן יש בדבר עומק, המלמדנו מה גדול כח לימוד התורה לחשל את פנימיות האדם.

יעקב אבינו הלך לחרן על מנת לשאת אשה מבנות לבן. הוא ידע היטב שאצל לבן הארמי, שהיה רשע שקרן ועובד אלילים, יהא עליו לעמוד בנסיונות קשים ומרים. על מנת להתכונן לקראת החיים עם לבן, ולחשל את עצמו כדי שיוכל לעמוד בכל הנסיונות כראוי, הוא פרש לשיבה ולמד תורה במשך ארבע עשרה שנה ברצף, בלא לעלות על יצועו!

נתבונן אך מעט במה שעבר על יעקב בזמן שהותו אצל לבן הארמי: יעקב הגיע לחרן כשהוא בן שבעים ושבע, והסכים לעבוד שבע שנים כדי שיוכל לשאת את רחל לאשה. אך בעת החתונה החליף לבן את רחל באחותה לאה, בתואנה ש"לא יעשה כן במקומו". מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל ממיר אמר על כך: "אם אצלנו חתן היה מגלה שהכניסו לחופה את אחותה של הכלה, הרי כל הצלחות באולם היו מתעופפות..."

ויעקב? הוא בנאמנותו עומד: "ויעש יעקב כן, ויעבוד עימו עוד עוד שבע שנים אחרות!"

הוא לא התמרד נגד לבן על רמאותו ועורמתו, אלא נשאר בנאמנותו, כפי שמפרש רש"י: "עוד שבע שנים אחרות" - "הקישן לראשונות, מה ראשונות באמונה, אף האחרונות באמונה, ואף על פי שברמאות בא עליו".

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה אומר: כשאנו קוראים את דברי יעקב אחרי שלבן החליף את רחל בלאה, נדמה לנו שיעקב צעק בריחת: "למה רמיתני!" אך ממשמעות המדרשים מבואר שדיבר בעדינות ובנועם, בלי תרעומת, מתוך שלווה הנפש, כאילו יש לו שאלה בלימוד: "איני מבין, למה רמיתני?...". כך מדויק גם מלשון הפסוק, שנאמר "ויאמר אל לבן", ולא "ויגד" או "וידבר" שהם לשונות קשים.

כמה יש לנו להתפעל ולהשתומם מחוסן אמונתו של יעקב אבינו, ומשלטתו העצומה על כוחות הנפש שבקרבו. שליטה מוחלטת, בלי סייגים!

עוד אני מדבר עם עצמי - וזה מגיע. נסעתי את כל החניון, וכשהגעתי מטר אחד מהיציאה, הופיעה מכונית. טוב, הבטחה זו הבטחה. נסעתי לאחור

הגאון הרב בצלאל טרוביץ שליט"א יו"ר ארגון 'נוצרי לשון' על 'פקק החסד' והמבחנים

תשמעו מה מספר לי חבר: החניון במרכז המסחרי שלנו הוא תמיד מלא, וכתוצאה מכך, מכוניות חונות על אחד משני מסלולי הכניסה והיציאה המיועדים, ומשאירות אותנו עם מסלול בודד המשמש לכניסה וליציאה כאחד.

המשמעות פשוטה: אם רכב אחד נכנס - השני לא יכול לצאת, ולהיפך. הבעיה מחריפה בגלל מבנה הכניסה: הכניסה לחניון היא ירידה חדה, כך שמי שנכנס אפילו בחצי מטר, מתקשה מאוד לנסוע לאחור אל הכביש הראשי. מנגד, מי שמנסה לצאת נדרש לעיתים לנסוע אחורה לכל אורך החניון בנסיעה לאחור מסובכת. המצב הזה מוליד ויכוחים סוערים ורגעים מביכים מדי יום.

יום שישי לחוץ, עמדתי בתוך החניון, מוכן לצאת, וחשבתי לעצמי: "מה יהיה אם יגיע מולי רכב נכנס?" ובאותו רגע, הכרתי - למדתי שצריך לעשות חסד. קיבלתי החלטה פנימית: "בעזרת השם, אם זה יקרה, אני אסע לאחור את כל החניון ואאפשר לרכב הנכנס להתקדם. זה שווה את המאמץ."

עוד אני מדבר עם עצמי - וזה מגיע. נסעתי את כל החניון, וכשהגעתי מטר אחד מהיציאה, הופיעה מכונית. טוב, הבטחה זו הבטחה. נסעתי לאחור, מרחק לא מבוטל, ושמחתי על הזכות לעשות חסד. אפשרתי לרכב לעבור והתקדמתי בחזרה אל היציאה. אני נוסע ומתקדם ליציאה ואז .. רגע! לא תאמינו. מכונית נוספת מגיעה מולי.

כאן כבר לא הייתי בתכנון המקורי. "חסד כבר עשיתי," אמרתי לעצמי. "לא יקרה כלום אם הרכב שמולי יבצע גם הוא מעשה חסד קטן ויסע קצת לאחור." אמנם זה כביש ראשי, אבל רבים עושים את זה אין ברירה, אני כבר נסעתי מקודם את כל החניון לאחור ולרגע, הרגשתי שאני 'מילאתי את חובתי'.

אבל אז צצה מחשבה אחרת: לאאאא. חסד זה לא רק לסמן 'וי' ולסגור עניין. חסד דורש התאמצות. ואז במהירות אמרתי לעצמי נוסעים שוב לאחור, כדי לאפשר גם לרכב השני לעבור.

הרגשתי מיד איזה בעל חסד גדול אני...

כך אכן עשיתי והרגשתי מיד איזה בעל חסד גדול אני... וכשאני רק מתחיל לנסוע שוב לאחור, עולה לי מחשבה..אני שואל את עצמי: "מה יקרה אם תגיע מכונית שלישית? טוב, כאן אני כבר עוצר. חסד חסד, אבל לא מתכוונים להיות לגמרי 'מנוצל' או 'פרייאר' כלשון העם" אבל באותו רגע, תפסתי את עצמי: הבנתי לאן ה"יצר הרע"

שלי מנסה לגרור אותי.

אמרתי לעצמי: "מתי כבר תתחיל חשוב נכון, מתי תבין שהקדוש ברוך הוא פשוט מזכה אותך בחסד? עשית מצווה פעם אחת - וקיבלת פרס: עוד מצווה! כל מה שאתה עושה זה רק רווח נקי לעצמך ולדורי דורות. תצא במחול אם יזכו אותך ברכב שלישי!" הגעתי עד לסוף החניון שוב, נתתי מעבר לרכב השני, והתחלתי לנסוע לאט לאט לכיוון היציאה.. מתכוון לזכייה השלישית.. אבל הפעם, רכב שלישי כבר לא הגיע. הפסדתי...

אבל האמת, לפחות למדתי דבר חשוב באותו בוקר בחניון העמוס: חסד אמיתי הוא לא עסקה חד-פעמית, אלא זכות שמזכים אותך מהשמים, אם תקבל שוב ושוב הזדמנות מהשמיים תקפוץ על המציאה - ואל תבזבז זאת בגלל היצר הרע שרק מחכה לקלקל לך. הסיפור הזה הוא בעצם דוגמא חיה למאבק היום יומי שיש לנו בקיום מצוות, והמאבק שיש לנו עם היצר הרע כשאנו רוצים ללמוד תורה או לעשות חסד. ובכדי שאכן החסד יצליח לשכון בליבנו אנו חייבים ללמוד וללמוד ולזכור.

לכן יצאנו בימים אלה במבצע מיוחד של לימוד ומבחנים בספר 'אהבת חסד' ו'בחפץ חיים'. מי שלומד ונבחן זוכר.. כשאתה לומד ונבחן הכל נלמד טוב יותר, הכל נשאר בזכרון טוב יותר וכל הלימוד הוא לגמרי אחרת. הצטרפו גם אתם.

"אם היה מתפשט זה העניין (של אהבת חסד),
... היו מתבטלים
כל התלאות והצרות מן העולם"
(אהבת חסד, ח"ב, י"ד)

למידת 'חפץ חיים' או 'אהבת חסד'? הגיע הזמן לז-ע-ר-ת

הזדמנות מיוחדת להצטרף
ל'לימוד היומי' ולהבחן בכל שבוע
באחד משלשת המסלולים דלהלן:

מסלול ג'

אהבת
חסד

מסלול ב'

באר מים חיים
בלבד

מסלול א'

חפץ חיים ללא
באר מים חיים

בחודש זה (עד חנוכה)
תתקיים בעז"ה הגרלת ענק כדלהלן:

מלבד ההגרלות הרגילות בכל שבוע על 500 ₪ במזומן, ועוד 8 זוכים בזיכוי 100 ₪ ברשת חנויות הספרים יפה נוף

פרס שני: זוכה בקורס היחודי "ללמוד, להנות ולזכור"

פרס שלישי: 10 זוכים ב-250 ₪ בי"פה נוף

פרס רביעי: 10 זוכים ב: סט "קצות החושן" הגר"י

דז"מטרובסקי + סט "תמצית משנ"ב"

כל מבחן מוכה בכניסה נוספת להגרלה!

פרס
ראשון

תוכנת אוצר החכמה

אוצר
החכמה

הספרייה היהודית הממוחשבת הגדולה בעולם

- ניתן לעשות את המבחנים -

בטלפון 0737-289-669 או ב'נדירים פלוס' קופת 'לדעת'

ניתן לשמוע שיעורים ב'חפץ חיים' ו'אהבת חסד'
ובנושאי בין-אדם-לחברו בעברית ובאידיש ☎ 03-617-1132

נא לתלות במקום בולט עד חנוכה

עמדתי משתומם על מה שהוצרך יעקב להסכמת נשיו לאחר שכבר ציווה לו הקב"ה לשוב לארץ אבותיו

וַתַּעַן רַחֵל וַלְאָה וַתֹּאמְרָנָה לֹא וְגו' בַּל אֲשֶׁר
אָמַר אֱלֹקִים אֵלֶיךָ עֲשֵׂה (כ"א)

מִרְיָן הַגֵּאוֹן רַבִּי מֵאִיר צַבִּי בִּרְגֵמָן
שְׁלִיט"א: עמדתי משתומם על מה
שהוצרך יעקב להסכמת נשיו לאחר
שכבר ציווה לו הקב"ה לשוב לארץ
אבותיו, וגם מה שהוצרך להאריך עמם
בסיפור תלאותיו עם לבן ולא אמר
להם מיד שנצטווה כן מהקב"ה. עד
שמצאתי בס"ד שכבר עמד ע"ז השל"ה
הק' וז"ל: "אין ראוי לאדם כשירצה
דבר מה מאנשי ביתו שיכריחם על
זה על צד האונס והניצות, אף כי
הוא מושל בהם. אבל ישתדל לפנות
אותם אל מה שירצהו בתכלית מה
שאפשר כדי שיתעוררו לזה מעצמם,
כי זה הוא יותר טוב משיעשו זה על
צד האונס וההכרח. ראה כמה הרבה
יעקב דברים על רחל ולאה כדי
שיתרצו בטוב לב, ואעפ"י שהקב"ה
ציווה לו שישבו לביתו".

ודבריו הנוראים הם לימוד גדול
להדריך את האדם בהנהגת אנשי ביתו
וגם עם אחרים שהוא מושל עליהם,
דאף כשעושה פעולת צדיק בציווי
מפורש של הקב"ה, אבל ישתדל לעורר
את הנשמעים אליו כדי שירצו לעשות
זאת מעצמם בטוב לב, ולא יתחיל מיד
לתבוע מהם מצד של חיוב וחוסר
ברירה, כביכול ה' עדיף להם שלא
לעשות ציווי זה אלא שהיא גזירה

מפי השליט, וכמו שהאריך יעקב אבינו
להטות דעתן של רחל ולאה האמהות
הקדושות עד שיבינו מעצמן שכדאי
בשבילן לעזוב את בית אביהן משום
שנאתו של לבן ובניו, ואף שבלא"ה
לא ה' שום נפ"מ בזה דהלא צדקניות
אלו אשר בנו שתיהן את בית ישראל
היו הולכות אחר ציווי של הקב"ה
באש ובמים, כי זה הוא יותר טוב
משיעשו זה על צד האונס וההכרח,
וזוהו סוד להצלחת האדם בהנהיגו את
בניו וקרוביו לדרך טובה.

אבל מעולם לא זכר זאת יעקב בפניהם

וַהֲחֻלֵּף אֶת מִשְׁכַּבְתִּי עֲשֶׂרֶת מַנִּים. (כ"א)
ופירש"י שרימהו מאה פעמים.

ויש להתעורר שכפי המבואר בפס'
מנה יעקב לפני רחל ולאה את כל מה
שרימה אותו לבן בשכרו של השש
שנים האחרונות, אבל לא הזכיר כלל
את הרמאות הגדולה ביותר שהחליף
לו את רחל בלאה אף שפירש עמו
להדיא 'אעבדך שבע שנים ברחל
בתך הקטנה'

והדבר ברור ומחורר שהרי לאה
בעצמה היתה שם, ואיך יוכל יעקב
לביישה ואת בניה, ואף שמעשה זה
ה' ידוע ומפורסם לכל, אבל מעולם
לא זכר זאת יעקב בפניהם. בינו זאת.
(דרכי אורה' ויצא תשפ"ה)

? שאלה ותשובה

היאך נטמן י"ד שנה ללמוד תורה והלא
הצטווה על ידי אביו ואמו ללכת אל בית לבן
כדי לבנות את בית ישראל?

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּנֵי שְׁבַע וַיִּלְךָ חֲרָנָה (כ"א)

מִרְיָן הַגֵּר"ח שְׂמוּאֵל בֶּן צ"ל: יעקב אבינו זכה לבנות
את בית ישראל בשמעו לקול אביו ואמו ללכת אל בית
לבן, ועליו הכתוב אומר "ושומע לעצה חכם" (משלי
יב). והנה אמרו חז"ל (בראשית רבה סח), שקודם
הליכתו של יעקב אבינו לבית לבן נטמן י"ד שנה בבית
מדרשו של עבר ללמוד תורה. ולכאורה היאך עשה כן,
והלא הצטווה על ידי אביו ואמו ללכת אל בית לבן
כדי לבנות את בית ישראל, ואם כן מדוע נחשב בכלל
"ושומע לעצה חכם"?

העולם שאנו חיים בו כיום, כולו הוא "בית לבן"

אלא שיעקב הבין כי הכניסה לבית לבן מחייבת הכנה
רבה, וכדי שיוכל לשמור שם תרי"ג מצוות ולהעמיד י"ב
שבטי י-ה, היה מוכרח להכנה של לימוד י"ד שנה בבית
מדרשו של עבר. האש בוערת בבית לבן, רשע ורמאות
שולטים שם, הסכנה גדולה מאד. אי אפשר להיכנס
לשם בלא הכנה של לימוד י"ד שנה מקודם, ועל כן נטמן
יעקב י"ד שנה בבית מדרשו של עבר. "בוינן דעם כלל
ישראל, מוז מען גיין פריער אין ישיבה!", כדי לבנות את
כלל ישראל, מוכרחים להיטמן לפני כן בישיבה! ונמצא
כי הליכתו של יעקב לבית מדרשו של עבר הוא חלק
מקיום הציווי של אביו ואמו ללכת אל בית לבן. עלינו
לדעת כי העולם שאנו חיים בו כיום, כולו הוא "בית לבן",
והכניסה אליו מחייבת הכנה גדולה, וההכנה היא על ידי
לימוד התורה בישיבה, וכפי שאנו למדים מיעקב אבינו.

(מתוך 'מוסרי שערי חיים')

לְסִיּוּמָא דְגַלְיֹנָא

עורך המדור: אלחנן נתן ליכטיג

וכי לעתיד לבוא צריכה שיצמח לה זקן?

נהגו הנשים שלא לשנות מכוס הברכה.
(עיין מ"ב רצ"ו)

השל"ה הק' כתב שטעם הדבר הוא, קשור לכך שהעץ שהאכילה חוה את אדם הראשון היה עץ הגפן, עיי"ש.

מרן הגר"ח קניבסקי זיע"א, נשאל האם לעתיד לבוא שיתוקן חטא אדם הראשון ולא יהא מיתה בעולם, האם יוכלו הנשים לשנות יין של הבדלה, והשיב: וכי לעתיד לבוא צריכה שיצמח לה זקן? וכשנשאל האם כתוב באיזה מקום שמי ששונה מיין של הבדלה שיצמח לו זקן, השיב: כך אומרים העולם. ובפעם אחרת כשנשאל לגבי לעתיד לבוא, השיב: נזכה ונראה בס"ד.

בספר מעשה איש מסופר, שבעת שהבדיל החזו"א על היין היו הילדים עומדים בתור, והחזו"א היה משקה אותם יין מן הכוס. פעם היתה ילדה קטנה שנדחקה אף היא לשנות מן היין, ואמר לה אביה, אם תשתי יגדל לך זקן. החזו"א ששמע את הדברים, חייך, ואמר: 'לעולם' יש טעות, [דער וועלט האט א טעות], לא מי ששונה גודל לו זקן, אלא מי שגודל לו זקן הוא שותה.

ויש לציין שהמשנה ברורה, אחר שכתב שנהגו הנשים שלא לשנות מכוס הבדלה, הוסיף שכוס של הבדלה, רגיל המבדיל לשנותו כולו ואינו משקה ממנו בני ביתו.

דבר זה היה פוצע את ליבו

וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לֵד' (כח בא)

בהקדמה לספר 'שיעורי רבי פסח מקוברין' מספר רבי פסח, שבצעירותו היה לו ראש חלש, ואז יום אחד הוא היה בחברת בחורים מבוגרים ששוחחו בלימוד בעניין מסויים והוא אמר את הערתו, והערה לא כ"כ היתה במקומה אז הבחורים גיחו. תקרית זו שברה את רוחו והוא התייפח בבכי לה' שיפתח את מוחו בהבנת התורה, והנה הוא נרדם וחלם שמבטיחים לו ס"ד בלימוד בעיון, ויהי בהקיצו זכר הוא פתח גמרא והתחיל ללמוד בעיון רב ונעשה כמעין הגובע, עד שנתעלה והיה לרבם של רבים מגדולי התורה ובין תלמידיו נמנה רבי משה פינשטיין. סיפור דומה סיפר רבי יעקב ניימן ר"י 'אור ישראל' על עצמו, שכשהגיע לשיבת לומז'ה הוא היה יתום מאבא ואמא, והיה בודד בעולם, תחושת הבדידות שלו העמיקה כל פעם כשראה את הבחורים נוסעים לשבות בביתם, ולפעמים היו מקבלים חבילות מההורים, דבר זה היה פוצע את ליבו שאין לו משפחה וכלום. יום אחד הוא התיישב בחדר ובכה לקב"ה אבי יתומים שיושיע אותו. הוא לא מבקש לא חבילות ולא בית חם, הוא רוצה רק סייעתא דשמיא בהצלחת התורה וכך הוא בכה במשך שעות אחדות, ומאותו היום נפתח ליבו בהבנת עומקה של תורה עד שגדל לאחד מראשי הישיבות המפורסמים בדור שלפנינו.

(הג"ר שלמה קולדצקי שליט"א עלון תולדות תשפ"ה)

בגלל שזה אבא שלי ויתרת

ה'אשית חכמה וראת ה' שכל טוב לכל עושיהם

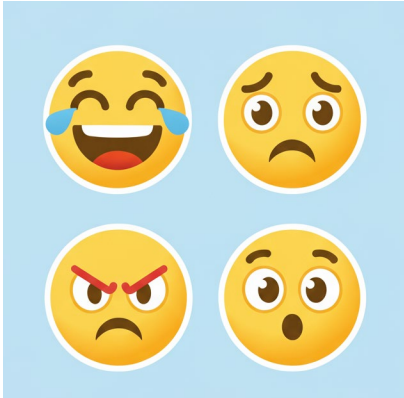
(תהלים קיא)

ביאר מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל: יראת ה' היא בוודאי עיקר החיים, אבל שכל טוב לכל עושיהם, תעשה הכל בחכמה ובתבונה ובשכל טוב. ונאין הדברים כשהן יוצאין מפי עושיהם. מרן עמד איתן בכל הנושאים שקשורים בעבודת ה' שיהיה ביראת שמים ללא פשרות, אבל את הכל עשה בישירות השכל, פשטות, וסדר נכון, חכמה ופיקחות, חן ונעימות.

אירע פעם שמרן הגיע לתפילה בבית הכנסת הגר"א והנה הוא רואה שני אנשים מתווכחים על ה'מפטיר' זה טוען בכה וזה בכה. אחד מהם אמר שיש לו יארצייט של אביו ואחד אמר שיש לו יארצייט של חמיו. למרבה הפלא, הציע רבינו שיתנו לזה שיש לו יארצייט של חמיו. לאחר התפילה ניגש אליו השני וטען: "למדנו רבינו מהיכי תיתי להעדיף אותו עלי, שאני בן". אמר לו רבינו בחכמתו ובמתק לשונו: "אתה עם אבא שלך בשמים תסתדר, הרי הזכות של ויתור גדולה יותר מהמפטיר". לעומת זאת, כאשר השני יבוא לביתו, תאמר לו אשתו "בגלל שזה אבא שלי ויתרת, אם זה היה אבא שלך לא היית מוותר..."

(מתוך הספר 'און ישראל')

באמצעות כ-43 שרירים קטנים, אנו יכולים לייצר למעלה מ-10,000 הבעות שונות

וַיֹּאמֶר לָהֶן רֵאָה אֶנְכִי אֶת פְּנֵי אֲבִיכֶן כִּי אֵינְנוּ
אֵלֵי בְּתַמָּל שְׂשָׁשׁ (פא ה)

הפנים האנושיות הן מן הבריאות המופלאות ביותר שברא הקב"ה בעולם. הן מהוות שילוב מדויק של מבנה, רגש, זהות ותקשורת, ונושאות בתוכן עומק שאין כדוגמתו. הפנים הם הממשק המורכב והדינמי ביותר שדרכו אנו מתקשרים, חווים ומבינים את העולם.

אין שני פרצופים זהים לחלוטין. ואף-על-פי כן יש בהן סדר מופלא: זוג עיניים ממוקמות בדיוק הנדרש לשדה ראייה רחב. אף המווסת את כניסת האוויר ומגן על דרכי הנשימה. פה שיוצר דיבור ומבטא רגשות, ועור הפנים המותאם להבעה, תחושה והגנה.

הפנים הם "לוח מחוונים" רגשי. באמצעות כ-43 שרירים קטנים, אנו יכולים לייצר למעלה מ-10,000 הבעות שונות. חיוך קטן, הרמת גבה או קמט דאגה - כל אלה מעבירים מסרים עמוקים ומורכבים יותר מכל מילה. מערכת עצבים סבוכה דואגת לתיאום מושלם בין המחשבה, הרגש והתנועה, והופכת את הפנים לכלי המרכזי של הקשר האנושי.

שרירי הפנים, הזעירים אך החזקים, מאפשרים מאות הבעות שונות: שמחה, כאב, פליאה, חמלה. כל הבעה נוצרת משילוב מורכב של תנועות עדינות, המתקבלות באופן טבעי ומובנות על ידי בני אדם בכל רחבי העולם. נפלאות הפנים והיכולת לתקשר ללא מילים היא מן הפלאים העמוקים ביותר שברא הקב"ה.

יש עולם מיוחד שלשם יכולים ליכנס רק מי שסיים את הש"ס

שמעתי מזקני ירושלים, שהיה בשערי חסד יהודי צדיק מפורסם בשם הגה"צ ר' חיים טודרוס הרשער זצ"ל, והוא היה תמיד מזרז את האנשים לסיים את הש"ס, ופעם שאלו אותו על כך, למה הוא כ"כ דוחף לזה.

ואמר שקיבל מהמקובלים, שיש בשמים הרבה עולמות וכ"א מקבל עולם שלו, אבל יש עולם מיוחד שלשם יכולים ליכנס רק מי שסיים את הש"ס, ומי שלא סיים אפילו שלמד כל ימיו לשם הוא לא יכול להיכנס, ולכן אני דוחף ומעודד אותם לגמור את הש"ס לזכות להיכנס לעולם ההוא.

וכע"ז מצאנו שמספר החפץ חיים (מכתבי הח"ח) שבואלזין היה בעה"ב אחד שלמד תמיד ואמר עליו שכבר חזר כל הש"ס כמה פעמים והוא בקי כמעט בו, והדרו הגר"ח בקימה כשנכנס, והיה אז ששחקו באמרם, אם בקי הוא במילים, אבל אינו מבין הפשט. וענה להם הגר"ח יש שני שסיים ש"ס אחד הוא דפוס 'אמטרדם' יקר מאוד הן במראיתו הן בהגותו ותיקונים רבים שיש בו. ויש ש"ס 'זולצבאך' שאינו בהידור כ"כ וגם נמצא בו שיבושים אבל אם יעלה על דעת מי שהש"ס זולצבאך אין לו קדושת ש"ס. והיינו כנ"ל כיון שהוא בקי בש"ס ההוא נהפך להיות אדם אחר.

(מתוך שהשמחה במענו - קובץ גליונות וירא תשפ"ו)

אספר לכם סיפור ממרן רה"י הגרב"ד פוברסקי שליט"א

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: אספר לכם סיפור ממרן רה"י הגרב"ד פוברסקי שליט"א, שסיפר לי נאמן ביתו הרה"ג יוסף שטראוס שליט"א. הוא סיפר לי כך: בא איזה בחור להגר"ד ואמר לו שהוא מרגיש שהוא צריך להתחזק, ומסילת ישרים מאד מחזק אותו, ואם יהיה לו את המסילת ישרים שראש הישיבה למד בו, זה מאד יעזור לו. אז נפשו בבקשתו שהרה"י יתן לו את המסילת ישרים שלו.

אומר לו הגרב"ד איך אני יכול לתת לך, אני גם צריך ללמוד מסילת ישרים...! אמר לו הבחור, אני רוצה את זה רק לשבוע. אמר לו הרה"י - בסדר גמור, אתה יכול גם ליותר משבוע, אבל אצלי בבית. תבוא אלי הביתה ותלמד פה. הוסיף הגרב"ד והסביר, ייתכן שאני לא אצטרך את הספר הזה בשבוע הקרוב ואלמד ספר מוסר אחר, אבל בית יהודי צריך שיהיה בו מסילת ישרים...! זה כמו שבכל בית יהודי יש חומש, אי אפשר אחרת... יכול להיות שכל השבוע אני לא אסתכל בחומש, אבל בית יהודי בלי חומש?!

המסילת ישרים שלנו זה ללמוד מהאבות הקדושים. ולזה צריך לשאול מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי שהוא בשיא השלימות, ובלי סטייה מהישרות כל שהוא שהאבות שנקראו 'ישרים'.

('ארחות חיים' חיי שרה תשפ"ו)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

פעם אחת הוא הביא איגלואים חמוצים וטעימים, פעם אחרת - סידור פירות גדול שאחותו הכינה, והפעם - הוא הביא מהבית קפסת קרטון גדולה ומרשימה

חיים ויענקי מספרים על סיום המסכת בת"ת

"אני גם לא אוהב קוקוס", אמר מושי. "גם אני לא!" הצטרף יוסי. "אני חושב שאני אלרגי לקוקוס" הוסיף מישהו מאחור. העוגה, שהיתה אמורה להיות מקור גאווה על ההשקעה בסיום, הפכה ברגע משא ללעג. הערות ולחשושים

יום שלישי היה יום מיוחד בת"ת, יום של סיום מסכת! כמיטב המסורת, אנחנו עורכים בפתח סיום חגיגי וכלם נרתמים להשתתף בהכנות אחרי ההפסקה התכנסו כלם לארגן את הפתח, כל אחד השתדל לשים יד ולעזר. הפתח

על הקוקוס המשיכו להיצרק סביב. מאיר היה המום! אחותו המכשרת עבדה אתמול כל הערב להכין את העוגה המיוחדת, וכל מה שהוא מקבל זה צחוק ובוז. במקום שכלם יהנו מהעוגה וישמחו, יודו ויחמיאו לו, יש רק הערות לא נעימות. הוא הרגיש מביש ומשפיל. הרב כהן, שהשגיח מהצד על כל המתרחש, נכנס למרפז המעגל בשקט. "ילדים", אמר פתאום, קולו רגוע אך סמכותי, "אני שומע שיש פה ופוח על קוקוס."

הילדים השפילו את ראשיהם

אני לא שואל אם אתם אוהבים את הטעם. על טעם וריח אין להתווכח. אבל אני כן שואל: האם ככה מדברים מול השקעה של חבר? השקט בפתח היה כבד ומביא. הילדים השפילו את ראשיהם, מבינים פתאום את משמעות דבריהם. הרב המשיך "מאיר עבד קשה כדי לשמח את כלנו בסיום המסכת. המשפחה שלו השקיעה גם זמן וגם כסף כדי להביא לסיום משהו מיוחד ולשמח את כלכם. כשהתגובה שלכם היא לא נעימה - אתם מוחקים את כל האווירה הטובה והשמחה של הסיום". "דרך ארץ. לפני כל טעם, לפני כל העדפה

כלה הפכה לכותרת רוחשת של פעילות. ציק-צ'ק הזזנו את השלחנות והפסאות וסדרנו אותם בצורת ח' חגיגית... מפת קטיפה שחורה ומכבדת נשלפה מהארון של הרב כהן, ובין רגע, הפתח לבשה חג. מאיר הגיע עם חיוך רחב במיוחד שאי אפשר היה להתעלם ממנו. תמיד הוא מפתיע עם דברים מיוחדים בסיומים. פעם אחת הוא הביא איגלואים חמוצים וטעימים, פעם אחרת - סידור פירות גדול שאחותו הכינה, והפעם - הוא הביא מהבית קפסת קרטון גדולה ומרשימה. כלם התכנסו סביבו בהתרגשות, מנסים לנחש מה יצא הפעם מהקפסה. מאיר החל לפתח אותה בעדינות. בתוך הקפסה נחה לה יצירת מופת - עוגה חגיגית בת 2 קומות! גבוהה, חומה ומגרה, מעטרת בשושני קצפת לבנים ופנינים אכילות. עוגת קוקוס, מאיר הכריז.

אני לא אוהב קוקוס!

פתאום, קם אלי ואמר בקול רם, "מה זה? עוגת קוקוס!! אני לא אוהב קוקוס!" העיניים של כלם פנו לכיוונו. "אני לא אוכל את זה", אמר, מעקם קלות את פיו, "אני פשוט לא אוהב קוקוס."

אישית- עומד אדם. גם אם לא הייתם נוגעים בעונה, הייתם צריכים לומר למאיר תודה ולהפיר לו טובה על ההשתדלות והמאמץ. הרב הביט סביב והמשיך, "אתם מתעסקים ומדברים עכשיו על מה להכניס לפה, אבל קודם כל, בואו נשים לב למה שאנחנו מוציאים מהפה..." אלי, שהיה הראשון שפתח בבקרת, הרים את ראשו. פניו סמוקות. "סליחה, מאיר" אמר בקול שקט "לא חשבתי על זה ככה. אני באמת מצטער. לא התכונתי לפגוע בך ובמאמץ שלך, אני מתנצל." מוישי ויוסי הצטרפו מיד, "גם אנחנו מצטערים. זה היה לא יפה." מאיר, שהיה קרוב לדמעות, חש גל של הקלה וקבל את התנצלותם בחיוך קטן ומביש.

מי שרוצה לטעם- מזמן

הרב כהן חיף חיוך חם, לאחר מכן, נגש לפרס את העונה החגיגית... "מי שרוצה לטעם- מזמן. מי שלא, לא חייב. יש שפע כבוד. מי שרוצה לכבד את מאיר ואת ההשקעה שלו- מזמן לקחת פרוסה." בסופו של דבר, מי שלקח ראשון פרוסה מהעונה היה שלושי, שהחליט לאכל את העונה ולהתגבר גם אם היא לא הכי טעימה. מיד עם הטעימה הראשונה הוא נוכח בטעותו- העונה הייתה מיוחדת! עסיסית, שוקולדית ומתוקה!

הקוקוס הוסיף לה ארומה עשירה וטעימה! והקצפת- הייתה 'הדבדבן שבקצפת'... "אתם לא מבינים!" הוא אמר בקול רם, "העונה הזו מדהימה, מי שלא אוכל- מפסיד!" אחריו, עוד כמה ילדים נגשו לטעם- אמנם לא פי מאד אהבו קוקוס, אלא כי רצו לכבד את חברם... ולבסוף כל הכתה מצאה שהיא טעימה ומיוחדת- לא סתם עונה רגילה, אלא טעימה ומיוחדת הרבה יותר. הרב פנה אל מאיר והושיט לו את ידו. "ישר כח על ההשקעה הגדולה ובעיקר- על הלך החשוב שלמדנו אותנו היום. מאיר, כל הכתה מודה לך מאד." טעימה של עוגת הקוקוס נותר עוד זמן רב בפי כלם. לא בגלל הקוקוס, אלא בגלל המסר החשוב שהעונה למדה אותם.

רגע רגע אמר הרב כהן... עוד לא סימנו. אני ממליץ לכלם לקרא מה שה'חפץ חיים' כותב בספרו (בהלכות לשון הרע כ"ל ג') ששמישהו אומר לשון הרע בפני האדם, לבד אסור לשון הרע הוא מלביש את עצמו במדת העזות והחצפה ו _____ בא על ידי זה גם כן לידי הלבנת פנים שמתם לב שחסרים כאן 2 מלים אז עינו גם אתם בספר 'חפץ חיים' - שמירת הלשון' בהלכות לשון הרע כ"ל ג' התקשרו אלינו, ונענו לנו מה המלים החסרות...

כָּכָה

עונות תשובות וזוכים בפרסים

במה זוכים?

זוכים בשובר לקניית ספרים בסך 50 ש"ח

איך עונים?

מכינים את התשובות לכל השאלות בקצרה מתקשרים למוקד 'על הצדיקים' 073-345-30-95

כל שבוע עד יום שני בשעה 8 בערב

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם עונים את התשובות בקול צלול ובהיר

עכשיו מתפללים שתזכו

התשובה לשאלה בגליון פרשת 'תולדות':

'אלא ודאי דיוצר האדם שם בכח כל איש ואיש מישראל שאם רק ישים עיניו ולבו על דרכיו יוכל להזהר מזה'

מי זוכה בפרסים?

בגליון פרשת חיי שרה הבטחנו שובר קניה לספרים בשווי 50 ש"ח

הזוכה הוא:

ר. גינזבורג מירושלים זכה ב 50 ש"ח

הזוכים מקבלים הודעה טלפונית

לתשומת לבכם:

עקב רבוי הפניות ותשובות הקוראים. כל משפחה נכנסת רק פעם אחת להגרלה. לכן, אם יש כמה בני משפחה המעוניינים להשיב, יש לעשות זאת בשיחה אחת בלבד.

אני מכוון כבר כמה שנים בתיבות אלו, ולא זכיתי לעשירות הכיצד?

הגאון רבי מאיר צימרוט שליט"א
על מי זוכה לעשירות

שלמה המלך ביקש:
וְנָתַתְּ לְעַבְדְּךָ לֵב שִׁמְעַ
לְשִׁפְט אֶת עַמְּךָ לְהִבִּין
בֵּין טוֹב לָרָע (מלכים ג')

הבקשה נשאה חן

בעיני ה', והקב"ה אמר

לו: "הנה נתתי לך לב

חכם ונבון... וגם אשר

לא שאלת נתתי לך גם עושר גם כבוד".

יש להתבונן, הן לכאורה כל אחד מאתנו היה מבקש תורה

ויראת שמים. מה המיוחד אפוא בשלמה המלך, שזכה לקבל

שכר כפול ומשולש, והקב"ה נתן לו גם את החכמה שביקש

וגם את כל מה שלא ביקש?

אלא, אכן, אצל כל אדם, תורה ויראת שמים הם רצונותיו

העיקריים. אבל בנוסף להם הוא רוצה גם כסף, כבוד, בריאות

ואריכות ימים. חוץ מלזכות לתורה, שהיא אמנם שאיפתו

העיקרית, הוא רוצה לזכות גם בעולם הזה.

יחודיותו של שלמה המלך הייתה בכך שהבקשה: "ונתת

לעבדך לב שומע" הייתה הבקשה היחידה! לא הייתה כל בקשה

או שאיפה לדבר אחר בחיים, זולת בקשת החכמה.

מספרים שפעם בא חסיד אל האדמו"ר מרוז'ין זצ"ל ואמר לו:

"ידועה הסגולה לבקש על עשירות בעת שהחזן מגיע, בקדושה

של תפילת נעילה, לתיבות 'איה מקום כבודו'. והנה אני, "מכוון

כבר כמה שנים בתיבות אלו, ועדיין לא זכיתי לעשירות הכיצד?".

נענה האדמו"ר והשיב לו: "סגולה זו עובדת אצל מי שכל

התפילה מכוון כמו שצריך: כשהוא אומר 'תן פחדך', הוא מכוון

על כך שהבריות יכירו במלכות ה', וכשהוא אומר 'ותמלוך

אתה ה', הוא מכוון על מלכות ה' שתתגלה בעולם. אדם

כזה, שגם מכוון לעשירות במילים: 'איה מקום כבודו' - זוכה

לעשירות. אבל מי ש'ותן פחדך' חושב על כסף, ב'תמלוך',

חושב על כסף, וגם ב'איה מקום כבודו', חושב על כסף- אינו

זוכה לעשירות..."

(מתוך 'דורש טוב' סוכות בהוצאת 'יפה נוף')

על כוונה בתשע מילים אין כבר תירוצים

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל,
על איך נכוון בברכות

וְנָתַתְּ לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְכֶסֶף לְכַבֵּשׁ (בכ ב')

לפני שנים פגשתי יהודי שאמר לי: "אני חייב לכם הרבה

הכרת הטוב": היה לי בן שלמד בישיבה קטנה בבני ברק.

יום אחד הגעתי לבקר אותו, והיה זה בדיוק בזמן שאמרתם

שיחה לבחורים. אמרתם שם בשיחה כי אכן קשה מאוד לכוון

בכל תפילת שמונה עשרה.. גם לכוון ב'אבות' - לצערנו הרב,

קשה. והרי, להלכה נפסק, שמי שלא כיוון את פירוש המילים

ב'אבות' - לא יצא ידי חובתו! אחרי מאה ועשרים, הוא יגיע

למעלה, ויגידו לו: 'ר' איד! לא התפללת בחיים שלך! הוא

יזדעק: 'הרי לא היתה פעם אחת שלא התפללת'. ואז יגידו

לו את האמת בפנים: 'התפללת - אך לא התפללת! לא כיוונת

ב'אבות! לא יצאת ידי חובת תפילה מימך!'. שאלתם את

הבחורים בשיחה, כך הוא מספר לי, מה עושים?

נתתם עצה: ב'ברכות הנהנין' יש בסך הכל תשע מילים.

לכוון בתשע מילים - זה כבר יותר קל. כמה זמן זה כבר לוקח?

מקסימום חצי דקה...

הצעתם אז להתחיל ב'ברכות הנהנין'. לקבל על עצמנו

להרגיש בכל ברכה שאנחנו עומדים לפני המלך ומודים לו -

"שהכל נהיה בדברו", בורא פרי העץ.

על כוונה בתשע מילים - אין כבר תירוצים. זו לא עבודה

כל כך קשה. אחרי ש'נקבל טעם' בזה - נוכל בס"ד להתקדם

הלאה, כי הבא להיטהר - מסייעים בידו.

'אימצתי את העצה הזאת. התחלתי לכוון ב'ברכות הנהנין'.

התקדמתי, בס"ד ל'אבות', ומשם יותר ויותר. קיבלתי 'טעם' בתפילה..

בהיותי בישיבה קטנה, אמר לנו מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל,

שכשבמברכים, דבר ראשון צריך לחשוב מה מברכים, ואחר

כך - לפני מי הולכים לברך. ברכות כאלו, שזוכרים בהן את

היותנו עבדי ה', הן עולם אחר לגמרי.

ברכת המזון שברכתי כעת תישאר לנצח סלה ועד כפי

שברכנו... אם כיוונו בשמות - זה נשאר כך, ואם אמרנו 'בוך

'תה' אז זה נשאר כך... אילו היינו יודעים מה מונח במילה

"ברוך" לבדה, כמה אפשר לזכות בזה!... רק צריך להתרגל.

(מתוך "יחי ראובן" / הגדה של פסח)